

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΡΑΚΩΝ ¹⁾

§ 1. Οἱ λαοί, οἵτινες κατοικοῦν ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὴν λεγομένην Ἰλ-
λυρικὴν ἢ Ἑλληνικὴν Χερσονήσον, ὡς καὶ τὰς πλείους τῶν παραλίω
τῆς Μικρᾶς Ἀσίας χωρῶν, ἀνήκον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἰνδοευρωπαϊ-
κῶν ἢ Ἰνδογερμανικῶν ἢ Ἀρίων ²⁾ ἔθνῶν τῆς Κανακασίας φυλῆς ³⁾. Ἡ
πρώτη κοιτίς τούτων ἐτίθετο ἄλλοτε ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, σήμερον ὅμως
οἱ πλείστοι τῶν ἱστορικῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν δυναμένων νὰ ἐκφέρωσιν
ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἔγκυρον γνώμη, φρονοῦσιν ὅτι οἱ Ἀριοὶ ἐκ τῆς
Εὐρώπης ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν διότι κοιτίς αὐτῶν εἶναι ἡ
Κεντρικὴ Εὐρώπη ἢ τὰ ἀνατολικὰ αὐτῆς μέρη, δηλαδὴ τὰ ὄρια τῆς Εὐ-

¹⁾ Ἐκ τοῦ ἀνεκδότου συγγράμματος «Θράκη καὶ Φιλιππούπολις» ἀπὸ τῶν ἀρχαιο-
τάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Α. Ι.

²⁾ Ἡ λέξις εἶναι σανσκριτικὴ «arya» καὶ σημαίνει *εὐγενής, ἀγαθός*.

³⁾ Ταῦτα τὰ ὀνόματα ἐκλάσθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν καὶ γλωσσολό-
γων καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ κάλυψον τούτους τοὺς λαοὺς Ἰνδογερμανοὺς, οἱ δὲ Γάλλοι
καὶ Ἀγγλοὶ Ἰνδοευρωπαϊοὺς ἢ καὶ Ἰνδοκελτοὺς καὶ ἄλλοι Ἀρίους. Πάντες ὅμως οἱ ὄροι
φαίνονται πλημμελεῖς, ὅτε μὴ συμπεριλαμβάνοντες ἐν τῇ αὐτῇ λέξει πάντας τοὺς ἀνή-
κοντας εἰς τὸ προπῆτορ ἔθνος λαοῦς· ὅθεν προτιμότερος κρίνεται ὑπὸ πολλῶν ὁ ὑπὸ
τοῦ Diefenbach προταθεὶς ὄρος Ἰατρικῶν λαοί. Ἴδε Whitney-Jolly-Χατζιδάκι Γλωσ-
σικὰ ἀναγνώσματα σελ. 299.

Ἀντυχῶς ὁ τελευταῖος ὄρος, καίπερ προσφορώτερος, δὲν ἐπεκράτησεν, ὅθεν καὶ
ἡμεῖς ποιοῦμεθα χρῆσιν πάντων τῶν ἄλλων ἀδιακρίτως. Σημειωτέον δὲ ὅτι παρὰ τοῖς
Γερμανοῖς ἡ χρῆσις τοῦ ὄρου Ἀριοὶ περικυρίσθη νῦν εἰς τὸν Ἀσιατικὸν κλάδον τῶν
λαῶν τῆς οἰκογενείας, δηλαδὴ εἰς τοὺς Ἰνδοὺς καὶ τοὺς Ἰρανοὺς.

Ὁ γλωσσολόγος Kretschmer ὑπάγει εἰς τὴν οἰκογένειαν τούτων τῶν λαῶν ἐκ μὲν
τῶν Ἀσιατικῶν ἔθνῶν τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Ἰρανοὺς (Βακτριούς, Πέρσας, Μήδους), εἰς
οὓς διὰ τὴν συγγένειαν τῆς γλώσσης ἀνήκουσι καὶ οἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ Εὐξείνου
Πόντου οἰκοῦντές ποτε Σκύθαι, τοὺς Τοχαροὺς, Ἰνδοσκυθικὸν φύλον, οὗ ἡ γλώσσα
ἐγνωσθῆ ἐσχάτως ἐκ χειρογράφων εὐρεθέντων ἐν Τουρκιστάν, τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς
Φρέγας, ἐκ δὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν τοὺς Σλαῦους, τοὺς Λιθουανοὺς, τοὺς Γερμανοὺς,
τοὺς Κέλτας, τοὺς Ἰταλοὺς, τοὺς Ἰλλυριοὺς, τοὺς Θράκας καὶ τοὺς Ἑλληνας. Ἴδε: *Nörde
und Gercke*, Einleitung in die Altertums wissenschaft, τόμ. I, ἐκδ. 2. ἔτ. 1912,
σελ. 521, Leipzig.

Ἐποικιστικαὶ περιφέρειαι καὶ γραφεῖα	Οἰκογένειαι κατὰ γραφεῖα καὶ περιφέρειας
Ἐκ μεταφορᾶς . . .	40.597
<i>Παλαιὰ Ἑλλάς :</i>	
Αἰτωλοακαρνανία	8
Ἀττικοβοιωτία	156
Ἀχαϊόηλις	1
Ἄργος	—
Εὐβοία	617
Λακωνία	782
<i>Κρήτη :</i>	
Ἡράκλειον	—
Λασηθί	—
Ρέθυμνον	—
Χανιά	1
<i>Δῆμος :</i>	187
	187
	<u>41.567</u>

(Γραφεῖον Στατιστικῆς Ἀγροτικῆς)

ρώπης καὶ τῆς Ἀσίας κατὰ τὰς μεσημβρινὰς εὐρείας τῆς Ρωσσίας χώρας, ὁπόθεν ἠδύναντο εὐκόλως καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἀπωτέρω Ἀσίαν ὁδὸν καὶ τὴν ἐπὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην νὰ τραπῶσιν.

Ἐὰν αὕτη ἡ γνώμη ἀληθεύῃ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, τότε οἱ πλείονες τῶν Ἀρίων τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐν οἷς καὶ οἱ Φρύγες, πρῶτον εἰς τὴν Θράκην κατήλθον ἐκ τῶν βορειοτέρων χωρῶν καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῶν στενῶν τοῦ τε Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου διεπεραιώθησαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἡπειρον. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι οἱ κατοικήσαντες τὴν Θράκην Ἄριοι ἢ ἀπεσπάσθησαν κατὰ τὴν διάβασιν τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ παρέμειναν ἐν τῇ λεγομένῃ Θράκῃ ἢ ἐπαῆλθαν βραδύτερον ἐκ τῆς πλησίον κειμένης Φρυγίας καὶ κατέλαβον τὴν καταληφθεῖσαν πρότερον χώραν, δι' ἧς διήλθον. Τὴν ἐκ τῆς Θράκης δὲ εἰς τὴν Φρυγίαν ἢ τὰνάπαλιν διάβασιν τῶν Ἀρίων μαρτυρεῖ καὶ ἡ μετὰ τῶν Φρυγῶν συγγένεια τῶν Θρακῶν εἰκαζομένη καὶ ἐκ τῆς στενωτέρας συγγενείας τῆς Φρυγικῆς καὶ Θρακικῆς γλώσσης καὶ ἐξ ὁμωνυμιῶν, ὡς ὁ Στράβων πρῶτος παρετήρησε: «Πολλὰ δ' ὁμωνυμίαι Θραξὶ καὶ Τρωσίν, οἷον Σκαίσι Θρακῆς τινες καὶ Σκαίος ποταμὸς καὶ Σκαίων τεῖχος καὶ ἐν Τροίᾳ Σκαίαι πύλαι· Ξάνθιοι Θρακῆς, Ξάνθος ποταμὸς ἐν Τροίᾳ· Ἀρίσθιοι δ' ἐμβάλλων εἰς τὸν Ἐβρον, Ἀρίσθη ἐν Τροίᾳ· Ρῆσος ποταμὸς ἐν Τροίᾳ, Ρῆσος δὲ καὶ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν, ἔστι δὲ καὶ τῷ Ἀσίῳ ὁμωνυμίας ἕτερος παρὰ τῷ ποιητῇ Ἄσιος»¹⁾. Ἐὰν δὲ ἡ παλαιότερα τῶν ἱστορικῶν γνώμη ἀληθεύῃ, τότε ἐκ τῆς βορειοδυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, δηλαδὴ ἐκ τῆς Φρυγίας, διήλθον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ κατέλαβον τὴν Θράκην οἱ Ἄριοι Θρακῆς ἐκταθέντες κατὰ μικρὸν μέχρι τοῦ Ὀλύμπου καὶ περαιτέρω εἰς τὰ βόρεια τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἤτοι εἰς τὴν Φωκίδα, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Εὐβοίαν καὶ εἰς τὰς νήσους Θάσον, Σαμοθράκην, Λήμνον καὶ Νάξον.

Ὁ Kretschmer τασσόμενος ὑπὲρ τῆς πρώτης γνώμης φρονεῖ ὅτι ἡ χωρήσασα ἐκ Θράκης πρὸς νότον εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἀρίων μοῖρα ἠναγκάσθη νὰ πράξῃ τοῦτο ἕνεκα τῆς πίεσεως τῶν βορείων λαῶν, οὔτινες ὄθησαν καὶ τοὺς Φρύγας νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν· ἐπομένως οὗτοι οἱ Θρακῆς ἦσαν πιθανῶς ἐκ τῶν πρότερον κατελθόντων ἐκ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ἐγκαταστάντων εἰς τοὺς ἱστορικούς των τόπους²⁾. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν οἱ πανάρχαιοι οὗτοι Θρακοφρυγικοὶ λαοὶ ἀπέτελεσαν οὐ μόνον τοὺς προϊστορικούς τῆς Θράκης κατοίκους, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ τοὺς τῆς κυρίας Ἑλλάδος, ἐν ἧ ἠνώθησαν καὶ μετ' ἄλλων προ-

¹⁾ Στράβωνος, Γεωγ. XIII, 1.21. Ἴδε καὶ Kretschmer, Einleitung in die Geschichte der Griechischen Sprache, Göttingen, ἔτ. 1896, σελ. 201—203.

²⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 242.

ὑπαρχουσῶν συγγενῶν φυλῶν, τῶν Ἑλληνοπελασγῶν, δηλαδή τῶν Πρωτοελλήνων, πιθανῶς δὲ καὶ μετὰ Ἰλλυρικῶν φυλῶν, ἀνηκουσῶν καὶ τούτων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν λαῶν καὶ ἐπεκταθειῶν ἤδη πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Εὐρώπης μέρη. Οὗτοι δὲ διεδέξαντο τοὺς ἀγρίους ἢ ἡμιαγρίους τῆς Θράκης κατοίκους τῆς παλαιολιθικῆς καὶ νεολιθικῆς περιόδου, κατὰ τινες μὴ ἀνήκοντας εἰς τὴν Ἀριανὴν οἰκογένειαν, ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι ὑπῆρξαν μετὰ τῶν Ἑλληνοπελασγῶν καὶ τῶν Ἰλλυριῶν ἐν μέρει οἱ πρόδρομοι τῶν ὕστερον Ἑλλήνων, οἵτινες ἀποσπασθέντες τῶν συγκατοίκων τῶν Ἰταλῶν κατόκησαν βραδύτερον τὰς Ἑλληνικὰς χώρας¹⁾. Ὁ Oberhummer ὁμοῦς ἐξειδόμενος εἰς τὴν συγγένειαν τῶν ἀρχαίων ὀνομάτων εἰκάζει ὅτι καὶ οἱ πρὸ τῶν Θρακῶν κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῶν ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς Κανκασίους καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Κᾶρας, Λυκίους, Λυδούς, πιθανῶς δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Τυρρηνοὺς (Ἐτρούσκους)²⁾, οἵτινες πάντες, ὡς λαχρῶνται σύγχρονοι ἀρχαιολόγοι καὶ ἱστορικοὶ κατὰ νεωτέρας ἐξηκριθῆσάς ἐρεύνας, ὡς καὶ οἱ Λέλεγες, οἱ Φοίνικες, οἱ Φιλισταῖοι, οἱ Λιβῆες καὶ οἱ Ἐτεόκρητες, ἦσαν Ἄριοι Πρωτοέλληνες³⁾. Ὡστε ἀνελάθη ἡ Θράκη κατοικήθη ὑπὸ Ἀρίων.

§ 2. Οἱ χρόνοι καὶ τὰ αἰτία τούτων τῶν εἰς τὴν χερσόνησον ἡμῶν μεταναστεύσεων τῶν Ἀρίων δὲν εἶναι ἡμῖν ἀκριβῶς γνωστοί. Ὁ Kretschmer νομίζει ὅτι οἱ Θραῖκες κατεῖχον ἤδη τὴν χώραν τῶν κατὰ τὴν τρίτην π. Χ. χιλιετηρίδα καὶ ἤρξαντο ἔκτοτε μεταναστεύοντες εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν⁴⁾. Ὁ ἱστορικὸς Meyer ὑποθέτει ὅτι ἡ ὀριστικὴ αὐτῶν εἰς τὴν χερσόνησον ἐγκατάστασις ἐγένετο κατὰ τὴν δευτέραν π. Χ. χιλιετηρίδα⁵⁾, παραδέχεται ὅμως ὅτι καὶ πρότερον ἤδη μοῖραί τινες αὐτῶν διέβησαν διὰ τῆς Θράκης εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἀλλ' ὡς ἀσημαντοὶ τὸν ἀριθμὸν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸν ἐθνολογικὸν τῶν ἐκεῖ κατοίκων χαρακτήρα ὅθεν οἱ Φρύγες καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν λαοὶ ἀναφαίνονται ἐκεῖ κατὰ τὸν δωδέκατον π. Χ. αἰῶνα καὶ τὰ λείψανα τῆς Τροίας (δευτέρας πόλεως), ὡς καὶ τὰ παλαιὰ τῆς Φρυγίας χῶματα εἶναι προϊστορικά καὶ οὐχὶ Θρακικά⁶⁾.

Ἐκ τῶν διασθεμισῶν τοπωνυμιῶν φαίνεται ὅτι οἱ Θραῖκες καταλαμβάντες κατ' ἀρχὰς τὸ ἀνατολικὸν τῆς χερσονήσου τμήμα ἐπεξετάθησαν σὺν

¹⁾ Ἴδε, Σ. Λάμπρον, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τόμ. I. σελ. 28 καὶ 25.

²⁾ Oberhummer, Die Balkanvölker, Wien, ἔτ. 1917, σελ. 5.

³⁾ Ἴδε, Π. Καρολίδου, εἰσαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους, Κ. Παπαρηγοπούλου, Ἀθῆναι, ἔκδοσις ἐωτάτη.

⁴⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 172.

⁵⁾ Meyer, Geschichte des Altertums, τ. I, 2, σ. 665. ⁶⁾ Αὐτόθι, σ. 613, τ. I.

τῷ χρόνῳ προϊόντι καὶ μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ θαλασσοκράτησαν ἐπὶ 79 ἔτη διότι κατὰ τὸν ἱστορικὸν Κάστορα μεταξὺ τῶν 17 θαλασσοκρατησάντων ἔθνῶν, τῶν ἀπαριθμουμένων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξου (480 π. Χ.), οἱ Θρακῆες φέρονται τρίτοι ἐρχόμενοι μετὰ τοὺς Λυδοὺς καὶ τοὺς Πελαγοῦς¹⁾. Ὑστερον ὅμως μετὰ τὴν ἀθρόαν τῶν Ἰλλυριῶν κάθοδον περιωρίσθησαν εἰς τὰς ἱστορικές τῶν χώρας· ὁ δὲ Patsch νομίζει ὅτι ἐκ τούτου τοῦ περιορισμοῦ προεκλήθη ἢ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης διάβασις καὶ ἐγκατάστασις τῶν Φρυγῶν²⁾. Εἰκάζεται ὅμως ὅτι καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις νέα φύλα κατήρχοντο ἀλλεπάλληλα ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ δυσμῶν εἰς τὰ καταληφθέντα ἤδη μέρη, ὥστε τούτων τινὰ πιεζόμενα ὑπ' ἄλλων ἰσχυροτέρων καὶ πολυαριθμοτέρων ἐξήτησαν ἄσυλον εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Μετὰ τούτων δὲ πιθανῶς μετενάστησαν καὶ οἱ ἐν Θράκῃ προεγκαθεσταμένοι Φρύγες, πρὸς δὲ καὶ οἱ Ἀρμένιοι καταλιπόντες τὰς προτέρας τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐστίας. Τότε δ' ἴσως ἢ καὶ πρότερον διέβησαν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ οἱ Μυσοὶ, ὧν μοῖρα ἀπέμεινεν ἐν τῇ χερσονήσῳ διατηρηθεῖσα μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως. Κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους διέβησαν καὶ οἱ Θύριοι καὶ οἱ Βιθνοὶ κατὰ τὸν ἔβδομον π. Χ. αἰῶνα, ὁπότε καὶ οἱ Ἀρμένιοι καταλιπόντες τὴν Φρυγίαν μετόκησαν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, ὅπου ἀφοσιώσαν τοὺς πρόην αὐτῆς Ἰνδοευρωπαίους κατοίκους³⁾.

Οὗτοι οἱ πανάρχαιοι Θρακῆες δὲν ἦσαν τότε ὅλως ἄμοιροι πολιτισμοῦ· τοῦτο δ' εἰκάζεται οὐ μόνον ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν μύθων καὶ παραδόσεων τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οὗτοι ἐγένοντο εἰσηγηταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πολλῶν λατρειῶν, θεοτήτων, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως⁴⁾ καὶ ἐκ τῶν μνημονομένων μετὰ θαυμασμοῦ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεισι τεχνουργημάτων αὐτῶν, οἷον ἀργυροήλων ξιφῶν, παναργύρων κρατήρων, περικαλλῶν κυπέλλων καὶ ἄλλων⁵⁾, ἀλλὰ καὶ ἐκ προϊστορικῶν τεχνικῶν μνημείων, οἷον πηλίνων ἀγγείων μετὰ σπειροειδῶν γραφῶν⁶⁾, ὀστρίνων καὶ μαρμαρίνων εἰδωλίων, ὀρειχαλκίνων ξιφῶν, ἀμφιστόμων πελέκεων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων ἀνευ-

¹⁾ C. Mulleri, Fragmenta Ctesiae, Castoris κτλ. ἐκδ. Didot, Paris. σελ. 180.

²⁾ Jahreshefte der Öster. arch. Institut, X, ἔτ. 1907, σελ. 169 καὶ ἐξῆς.

³⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 175 καὶ Hirt, Indogermanen, I, 132.

⁴⁾ Ἴδε: Gerhard, Über Griechenlands Volksstämme und Stammgottheiten, Abhandl. der K. Akad. der Wissenschaften zu Berlin, ἔτ. 1853. Ὁμοίως O. Müller, Orchomenos. Gieseke: Thrakisch-pelagische Stämme. Preller: Griechische Mythologie, I. Wilamowitz; Staat und Gesellschaft an Griechen, ἐκδ. 2, σελ. 17.

⁵⁾ Ὀμήρου, Ἰλ. Ν, 577. Ψ, 808. Ω, 234. Ὀδυσ. I, 200 καὶ ἀλλοχοῦ.

⁶⁾ R. Popow, Bulletin de l'institut arch. Bulgare, τόμ. III, Sophia, σελ. 91.

ρεθέντων μέχρι τοῦ νῦν μετ' ἀνασκαφᾶς καὶ ὀλονέν ἀνευρισκομένων ἐν τε τῇ Θράκῃ καὶ τῇ Μοισίᾳ ¹⁾). Τοῦτο δὲ εὐκόλως ἐρμηνεύεται.

§ 3. Οἱ Θραῖκες ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς τῆς χώρας τῶν θέσεως ὑφίσταντο ποικίλας ἐπιδράσεις ὑπὸ λαῶν συγγενῶν αὐτοῖς, ἀλλ' ἤδη λίαν προηγμένων ἐν τῷ πολιτισμῷ. Ἰσχυρὰ ρεύματα τοῦ Τρωϊκοῦ, Μυκηναϊκοῦ, Κυκλαδικοῦ καὶ Κρητικοῦ πολιτισμοῦ ²⁾, ἅτινα συνέδεον τὴν μὲν Τροίαν διὰ ξηρᾶς μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰς δ' ἄκτας καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τὴν Κρήτην μετὰ τῶν πεδιάδων τοῦ Δουνάβεως, διέσχίζον τὴν χώραν αὐτῶν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς καὶ ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἀνεύρεσις παναρχαίων πηλίνων ἀγγείων παρὰ τῇ Ἀμφιπόλει καὶ τῇ Θεσσαλονίκῃ, δι' ὧν διήρχετο ἡ ἐμπορικὴ μεταξὺ Τροίας καὶ Ἑλλάδος ὁδὸς καὶ ἀγγείων προϊστορικοῦ καὶ Μυκηναϊκοῦ ρυθμοῦ ἐν τῇ Θράκῃ καὶ τῇ Μοισίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Τρανσυλβανίᾳ, ὡσαύτως καὶ χαλκίνων ξιφῶν ἐν τῇ νῦν Βουλγαρίᾳ, τῇ Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλβετίᾳ, πολὺ ὁμοίων πρὸς αὐτὰ τὰ Ἑλληνικὰ πρὸς δὲ ἡ ἀνεύρεσις κερατίνων, πηλίνων καὶ μαρμαρίνων μεταγενεστέρων χρόνων εἰδωλίων ἐν τῇ Θράκῃ καὶ αἱ γενόμεναι ἐν τῇ Βασσίᾳ ἀνασκαφαὶ μαρτυροῦσι τὴν κατὰ ξηρὰν διὰ τῆς Θράκης ἐπικοινωνίαν καὶ τὴν ἀδιάλειπτον κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους συναλλαγὴν τῶν παρὰ τῷ Δουνάβει οἰκούντων καὶ μέχρι τῆς Ἑλβετίας ἐκτεινομένων λαῶν μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, τῶν πρὸς τὸ Αἰγαῖον ἄκτων τῆς μικρᾶς Ἀσίας, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Κρήτης. Οἱ δὲ Θραῖκες οἵτινες ἐξυπηρέτουν τοὺς πολιτισμοὺς καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν λαῶν τούτων, τῶν προηγμένων ἤδη ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ, δεχόμενοι καὶ μεταβιβάζοντες τὰ προϊόντα αὐτῶν πρὸς δυσμᾶς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ τὰν ἄπαλιν καὶ συναλλασσόμενοι εὐκολώτερον ἔνεκα τῆς συγγενείας καὶ τῆς ὁμοιότητος τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν ἠθῶν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων λαῶν, πάντως δὲν ἠδύναντο ν' ἀποκρούσωσι τὸν ξένον πολιτισμόν. Ὡστε ἡ ἐπ' αὐτοὺς ἐπίδρασις τὸ μὲν τοῦ τῶν λαῶν τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης πολιτισμοῦ, τὸ δὲ ἰδίως τοῦ Τρωϊκοῦ, τοῦ Μυκηναϊκοῦ, τοῦ Κυκλαδικοῦ καὶ τοῦ Κρητικοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῆς τρίτης ἤδη π. Χ. χιλιετηρίδος οὐδαμῶς πρέπει νὰ ἀμφισβητῆται ἐπομένως καὶ αἱ περὶ τῶν φιλο-

¹⁾ G. Kazanow. Roliatu na starite Thraki vif predistoriata i protoistoriata na balkanskia polonostrov i mala Asia. — Τὸ διαδραματισθὲν πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Θρακῶν κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς καὶ πρωτοϊστορικοὺς χρόνους ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ καὶ τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ, ἐτ. 1925, Sophia, σελ. 19 κέξ.

²⁾ Ἴδε περὶ τούτων τῶν πολιτισμῶν: Lehmann-Haupt, ἐν τῇ Einleitung in die Altertums-Wissenschaft τοῦ Norde-Gercke, τόμ. III, ἐκδ. 2, Leipzig, ἐτ. 1914, σελ. 3, § 1-4.

μούσων παλαιῶν Θρακῶν παραδόσεις τῶν Ἑλλήνων φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι μῦθοι, ἀλλὰ στηρίζονται ἐπὶ ιστορικῆς ἀληθείας¹⁾. Τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἐξ ἀρχαιολογικῶν μνημείων.

Τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς ἀρχαίας Βερόης (νῦν Στάρα Ζαγόρας) ἀνευρεθέντα μαρμάρινα εἰδώλια ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπερ δηλοῖ ἢ ὅτι ἐκομίσθησαν ἐκ τῶν Κυκλάδων ἢ ὅτι ἐποιήθησαν ἐν τῷ τόπῳ, ἀναπτυχθεῖσας κατὰ ξένην ἐπίδρασιν τῆς πλαστικῆς ἐν τῇ Θράκῃ²⁾. Ὁ παρὰ τῇ κώμῃ Semtsinovo τῆς περιφερείας τῆς ἀρχαίας Βησσαπάρας (νῦν Τατάρ-Παζαρτζικίου) ἐν τῇ ἄνω τοῦ Ἑβρου κοιλάδι εὑρεθεῖς ἀμφίστομος πέλεκυς οὐδαμῶς διαφέρει τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ εὑρεθέντων³⁾. Οἱ οὐ μακρὰν τῶν Σαράντα-ἐκκλησιῶν ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ Θράκῃ εὑρεθέντες Μυκηναϊκοὶ τάφοι εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιοι τὴν κατασκευὴν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀργολίδι⁴⁾. Ἡ ἐπίδρασις δὲ τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ φαίνεται ὅτι ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ χώρᾳ ὑφισταμένη καὶ μετὰ τὸν ἔξαφανισμόν ἐκείνου ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τῆς καθόδου τῶν Δωριέων, διότι εὑρεθέντα ἐν τάφοις κτερίσματα τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος οὐδαμῶς διαφέρουσι τῶν Μυκηναϊκῶν. Οὕτως ἐν τινι παρὰ τῷ Αἴμα κώμῃ οὐ μακρὰν τῆς κωμοπόλεως Παναγιούριστε εὑρέθη ξίφος ὀρειχάλκινον τυποῦ καὶ τέχνης Μυκηναϊκῆς⁵⁾, δύο δὲ χρυσᾶ διαδήματα, ὧν τὸ μὲν εὑρέθη ἐντὸς χώματος παρὰ τῇ κώμῃ Ἐξέροβο, τὸ δὲ παρὰ τῇ πόλει Τσιρπὰν ἐν τῇ ἄνω τοῦ Ἑβρου κοιλάδι ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ ἐν τοῖς Μυκηναϊκοῖς τῆς Ἑλλάδος τάφοις εὑρεθέντα⁶⁾. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐντὸς τάφου ἀνασκαφέντος ἐν Βουλγαρίᾳ εὑρέθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νεκροῦ χρυσῆ προσωπίς οὐχὶ διάφορος τῆς Μυκηναϊκῆς⁷⁾.

§ 4. Αἱ ἀρχαιότατα περὶ Θρακῶν γραπτὰ εἰδήσεις ἀπαντῶσι παρὰ Ὀμήρῳ καὶ τῷ Ξενοφάνει⁸⁾. Ὁ Ὀμηρος ἰδίᾳ μὲν Θρακίας ὀνομάζει

¹⁾ Ἴδε καὶ Χ. Τσοῦντα, Ἡ προϊστορικὴ Θράκη· Θρακικὴ ἐπετηρίς, ἔτ. 1897, ἸΑΘῆ-ναί, σελ. 233 καὶ ἐξῆς.

²⁾ Ἴδε Ρορῶν : Idoles en marbre préhistoriques trouvés en Bulgarie. Bulletin de l'institut arch. Bulgare, τόμ. III, ἔτ. 1925. Σοφία, σελ. 108 καὶ ἐξῆς.

³⁾ G. Kazarow : Bulgaria vif drevnosteta (= ἡ Βουλγαρία ἐν τῇ ἀρχαιότητι), Σοφία, ἔτ. 1926, σελ. 14.

⁴⁾ Αὐτόθι, σελ. 14 καὶ Χ. Τσοῦντα, ἐνθα ἀνωτέρω σελ. 233.

⁵⁾ M. Schmidt, Zeitschrift für Ethnologie, ἔτ. 1912, σελ. 243.

⁶⁾ Filow, Bulletin de la société arch. Bulgare, τόμ. III, σελ. 206 καὶ 217. Σοφία.

⁷⁾ Ἴδε καὶ G. Kazarow, Elinisma vif stara Thrakia i Makedonia (= ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Θράκῃ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ), σελ. 13. Σοφία.

⁸⁾ Κλήμεντος, Στρωματεῖς VII, 4.

«ἄσους Ἑλλήσποντος ἀγάρρους ἐντὸς ἔεργει»¹⁾, ἐκτείνει δ' αὐτοὺς ἱκανῶς πρὸς δυσμάς. Ἄλλους τῆς Θράκης λαοὺς γινώσκει τοὺς Κίκονας, τοὺς Παίονας, τοὺς Πελασγοὺς καὶ τοὺς Μυσοὺς πρὸς βορρᾶν²⁾, οὓς πάντας καλεῖ ἱπποπόλους κατ' ἐξοχὴν³⁾. Οὐδαμῶς δὲ ἀδαῆς τυγχάνει καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων Θρακῶν, τῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας εἰσηγητῶν τῆς τῶν Μουσῶν λατρείας καὶ τῆς ποιήσεως, ὡς ὑποδηλοῦται ἐκ τῶν περὶ Θαμύριδος ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων⁴⁾. Ἐκ δὲ τῶν περὶ τοῦ ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος Μάρωνος⁵⁾ καὶ τῶν περὶ τοῦ βασιλέως τῶν Ἡδωνῶν Λυκούργου⁶⁾ εἰρημένων φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς ἐγίνωσκε καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τοῖς Θραξί καὶ τὴν ταύτης σκληρὰν ἀνίστασιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς τοῦ Διονύσου, ἣτις οὔτε εὐχερῶς εἰσήχθη οὔτε ἠδυνήθη ὀλοσχερῶς νὰ ἐπικρατήσῃ ἐκείνης⁷⁾.

Βραδύτερον ὅμως, ὅτε διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐπὶ τοῦ Πόντου πολυαριθμῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν (ἀπὸ τοῦ 650 π. Χ.) καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου (515 π. Χ.) ἐγγνώσθησαν κατὰ τὰς ἀπὸ βορρᾶν τοῦ Ἰστροῦ χῶραι, ὧν οἱ λαοὶ κατὰ τὰ ἴθνη καὶ τὴν γλῶσσαν οὐσιωδῶς δὲν διέφερον τῶν πρότερον γνωσθέντων τοῖς Ἑλλήσι Θρακῶν διὰ τῶν ἐπὶ Θράκης ἀποικιῶν (700 π. Χ.) ἐκλήθησαν ὡς Θραῖκες καὶ ἄλλα συγγενῆ αὐτῶν ἔθνη. Ἐκ τούτου ὁ Ἡροδότος θεωρεῖ τὸ Θρακικὸν ἔθνος ὡς τὸ μέγιστον τοῦ κόσμου μετὰ τὸ τῶν Ἰνδῶν, ἀλλ' ἀσθενὲς ἔνεκα τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἰς πολλὰς φυλάς καὶ τῆς καθ' ἑκάστης διοικήσεως: «Θρηκίων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι μετὰ γε Ἰνδοῦς πάντων ἀνθρώπων. Εἰ δὲ ὑπ' ἐνὸς ἀρχοῖτο ἢ φρονέοι κατὰ τούτῳ, ἄμαχον τ' ἂν εἴη καὶ πολλῶν κράτιστον πάντων ἑθνέων κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν»⁸⁾. Ἀλλὰ καὶ ὁ πολλῶν μεταγενέστερος τοῦ Ἡροδότου Πανσανίας λέγει ὅτι οἱ Θραῖκες ἦσαν πολυάριθμοι ὑπολειπόμενοι μόνον τῶν Κελτῶν: «Θρακῶν δὲ τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσι τῶν ἀνθρώπων ὅτι μὴ Κελτοί»⁹⁾.

§ 5. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ὅμως, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Ξενο-

¹⁾ Ὀμήρου, Ἰλ Β, 845.

²⁾ Ὀδυσ. Ι 47. Ἰλιάδ Β, 846 καὶ 848 καὶ 840. Ν. 4. Σιράβανος, VII, 3, 2.

³⁾ Ἰλιάδ. Κ, 436. Ν. 4 καὶ ἀλλαγῶ.

⁴⁾ Ἰλιάδ. Β, 594. Πρβλ. καὶ Gieseke, αὐτόθι, σελ. 29.

⁵⁾ Ὀδυσ. Ι, 197 καὶ ἐξῆς.

⁶⁾ Ἰλιάδ. Ζ, 130 καὶ ἐξῆς.

⁷⁾ Ἴδε Gieseke, αὐτόθι σελ. 27.

⁸⁾ Ἡροδότου, ἱστορ. V, 3.

⁹⁾ Πανσανίου, Περιηγ. τῆς Ἑλλάδος, Ι, 9, 5.

φῶντος καὶ τῶν μεταγενεστέρων αὐτῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων ἀναφερομένων εἰδήσεων περὶ τῶν βαρβάρων ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν συγχρόνων αὐτοῖς Θρακῶν καὶ τῆς ἀγριότητος ἐνίων φυλῶν αὐτῶν γεννᾶται μέγα χάσμα μετὰ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ τῶν προϊστορικῶν καὶ τῶν μυθολογουμένων· διότι ἐκεῖνοι μὲν ἀπεικονίζονται ὡς βάρβαροι καὶ ἀπολιτιστοὶ, περιπλανώμενοι κατὰ τὸν Μαρκελλῖνον ¹⁾ μέχρι τῆς ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους ὑποταγῆς αὐτῶν «sine cultu vel legibus» μεθ' ὅλην τὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἐπίδρασιν, οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἐν στενωτάτῃ συγγενείᾳ καὶ ἐπικοινωνίᾳ διετέλουν πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς κυρίας Ἑλλάδος διὰ τῶν πρὸς νότον μεταναστεύσεων ²⁾, ἀλλ' ὡς φιλόμουσοι ἦσαν καὶ οἱ πρῶτοι, οὕτως εἰπεῖν, ἐκπολιτισταὶ αὐτῶν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Στράβων ³⁾: «Ἀπὸ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενόμισται· δῆλον δὲ ἔκ τε τῶν τόπων, ἐν οἷς αἱ Μούσαι τετίμηγται· Πιερία γάρ καὶ Ὀλυμπος καὶ Πίμπλα καὶ Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θρακία χωρία καὶ ὄρη· τὸν τε Ἑλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς Μούσαις Θραῖκες, οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικίσαντες, αἱπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων Νυμφῶν ἄντρον καθιέρωσαν. Οἱ τε ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς Θραῖκες λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυρις, καὶ τῷ Εὐμόλῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε καὶ οἱ τῷ Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιέρωσαντες μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἐκείθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρουσιν».

Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν αὐτῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυριῶν οὐδεμίᾳ εἰδικῇ διαφορᾷ προκύπτει μετὰ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ τῶν ὁμόρων αὐτοῖς λαῶν, τ. ἔ. πρὸς δυσμὰς μὲν τῶν Ἰλλυριῶν, τῶν Παιόνων καὶ τῶν Τριβαλλῶν, πρὸς βορρᾶν δὲ τῶν Μοισῶν, τῶν Γετῶν καὶ τῶν Λακῶν καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ ἔθνῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν Φρυγῶν, τινὲς τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν καὶ γλωσσολόγων φρονοῦσιν ὅτι οἱ τῶν ἱστορικῶν χρόνων Θραῖκες οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μετὰ τῶν προϊστορικῶν, τῶν συγγενῶν τῶν Πρωτοελλήνων ⁴⁾. Διότι οἱ ἱστορικοὶ Θραῖκες κατῆλθον ἀπὸ βορρᾶ πολλῶν βραδύτερον τῶν προϊστορικῶν καὶ καταλαβόντες ὅλην τὴν ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἰστρου χώραν ἐξετόπισαν τοὺς προτέρους κατοίκους, οἱ δ' Ἑλληνες ἀφορῶντες εἰς τοὺς παναρχαίους Θραῖκας ὠνόμασαν διὰ τοῦ αὐτοῦ

¹⁾ *Marcellini*, XXVII, 4.

²⁾ Ἴδε: *Gerhard*, αὐτόθι, σελ. 38.

³⁾ *Στράβωνος*, X, 3, 17.

⁴⁾ Πρβλ. *O. Abel*, *Makedonia*, σελ. 27. *Giseke*, αὐτόθι σελ. 25. *Deimling*, *Leleger*, ἔτ. 1862, σελ. 69. *O. Müller*, *Orchomenos* σελ. 381 καὶ ἐξῆς.

ὀνόματος πάντας τοὺς βαρβάρους τούτους λαοὺς, οἵτινες εἶχον ποικίλα τοπικὰ καὶ φυλετικὰ ὀνόματα καὶ ὧν ἀγνοοῦμεν τὸ κατ' αὐτοὺς ἔθνικὸν ὄνομα.

§ 6. Ὁ Gerhard ἀντιτασσόμενος εἰς ταύτην τὴν γνώμην ὑπολαμβάνει τὴν οὐσιώδη τῶν προϊστορικῶν πρὸς τοὺς ἱστορικοὺς Θρακῆς ἀντίθεσιν ὡς διάφορον τῆς αὐτῆς φυλῆς τάσιν κατὰ διαφόρους χρόνους. Παραδεχόμενος δὲ ὡς παναρχαίους τῆς Ἑλλάδος κατοίκους τοὺς Πελασγούς πειρᾶται διὰ μακρῶν ν' ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τοὺς Θρακῆς ¹⁾ διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως Πελασγικῶν καὶ Θρακικῶν ὀνομάτων καὶ διὰ τῆς προσαγωγῆς καὶ ἄλλων τεκμηριῶν, ἐξ οὗ συμπεραίνει τελικῶς ὅτι δύσκολος καθίσταται ἡ ἐξεύρεσις ὁρίων μεταξὺ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ²⁾. Τῆς αὐτῆς ὥσαύτως γνώμης εἶναι ὁ τε Hœck ³⁾ καὶ ὁ Welcker ⁴⁾. Ὁ δὲ Helbig, ὅπως ἐρμηνεύσῃ τὴν ἀντίθεσιν, ὑποθέτει ὅτι οὐκ ἀπαλείβονται οἱ παλαιὸς τῶν Θρακῶν πολιτισμὸς ὡφείλετο εἰς τὴν ἐπίδρασιν λαῶν πεπολιτισμένων, πρὸς οὓς ἐπικοινωνοῦν οἱ προϊστορικοὶ Θρακῆς, οἵτις ἦσαν οἱ λαοὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ οἱ Φοίνικες, οἵτινες ἐκέκτηντο ἀποικίας ἐν ταῖς ἀκταῖς τῆς Θρακίας καὶ ἐπὶ τῶν ὀμίρων νήσων (Θάσον ⁵⁾). Μετὰ δὲ τὸν ἀποικισμὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς Θρακίας ἀκτὰς καὶ τὸν ἐκτοπισμὸν τῶν Φοινικῶν ἀποκορείσεως τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Θρακῶν πρὸς τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη οὗτοι ἀποχωρήσαντες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἐπανεπέσον εἰς τὴν βαρβαρικὴν κατάστασιν.

Ὁ Giseke ⁶⁾ διακρίνων τὰς ἐν Θρακίᾳ φυλάς εἰς κυρίως Θρακικὰς καὶ εἰς Παιωνικὰς καταλέγει εἰς τὰς πρώτας τοὺς Δίους, τοὺς Βησσοὺς, τοὺς Σάτρας, τοὺς Σαπαίους, τοὺς Μαΐδους, τοὺς Βισάλτας, τοὺς Τράλλεις καὶ τοὺς Βιθυνοὺς, οὓς μόνους θεωρεῖ συγγενεῖς τῶν Ἑλληνοπελασγῶν ⁷⁾, δηλαδὴ τῶν Πρωτοελλήνων, καὶ ἀποτελοῦντας τοὺς Θρακῆς τοῦ Διακοῦ γένους ⁸⁾. Οὗτοι πάντες κατ' αὐτὸν παρέμειναν στασιμοὶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῶν πολιτισμῶ δὲ ἀγνώστους ἡμῖν αἰτίας καθ' ὃν χρόνον οἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι συγγενεῖς τῶν προήγοντο ἀλματωδῶς. Ὁ Lejan οὐδαμῶς

¹⁾ Gerhard, αὐτόθι, σελ. 460 καὶ ἐξῆς.

²⁾ Αὐτόθι, σελ. 466.

³⁾ Hœck, Kreta I, σελ. 112 καὶ ἐξῆς.

⁴⁾ Welcker, Götterlehre, σελ. 425 καὶ ἐξῆς.

⁵⁾ Helbig, die Homerische Epos, σελ. 7 καὶ ἐξῆς. Ὁ Μυκηναϊκός, Κυκλαδικός καὶ Κρητικὸς πολιτισμὸς ἦσαν ἀγνωστοὶ αὐτῷ ἄτε μήπω ἀποκαλυφθέντες διὰ τῶν ἀνασκαφῶν.

⁶⁾ Giseke, αὐτόθι, σελ. 16 καὶ ἐξῆς.

⁷⁾ Αὐτόθι, σελ. 25 καὶ 86.

⁸⁾ Θουκυδίδου, II, 97 καὶ VII, 27.

ἀμφιβάλλον περὶ τῆς συγγενείας τῶν Θρακῶν καὶ τῶν Πρωτοελλήνων λέγει 1): «ὁ ἀρχέτυπος τῶν ἐλληνικῶν φυλῶν Πελασγικὸς κορμὸς φαίνεται, ὅτι ἀντιπροσωπεύει ἐν μὲν τῷ μάλιστα πεπολιτισμένῳ στοιχείῳ του ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐν δὲ τῷ μάλιστα βαρβάρῳ ὑπὸ τῶν Θρακῶν». Ὁ δὲ ἱστορικὸς Gutschmid 2) ἀποδίδει τὴν κατάπτωσιν τούτου τοῦ μεγάλου ἔθνους κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ τὴν σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι ἀποθηρίωσιν αὐτοῦ εἰς πολιτικὰς ἀνωμαλίας, ἀναζητῶν δὲ τὴν αἰτίαν τούτου εἰς τὴν τῶν Σκυθῶν ἀπὸ βορρᾶ πίεσιν καὶ ἐπιμειξίαν εὐρίσκει ἀναλογίαν τινὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἰρλανδῶν, οἵτινες ἄλλοτε ἐκέκτηντο πολλῷ ἀνώτερον τοῦ νῦν πολιτισμῶν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ προεκτεθέντα ὁ Tomasek 3) τοὺς μυθικοὺς καὶ Ὀμηρικοὺς Θρακᾶς διακρίνει ὅλως τῶν ἱστορικῶν. Οὐτὸς παραδεχόμενος κατ' ἀρχὴν ὅτι οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας Θρακᾶς οὐδαμῶς μετεβλήθησαν μέχρι τοῦ ἐξελληνισμοῦ των, τ. ἔ. παρέμειναν ἀπολίτιστοι καὶ βάρβαροι, ὥσπερ οἱ πρωτογενεῖς Ἰνδοευρωπαῖοι, ἐν τῷ χρόνῳ οἱ ἐν τοῖς παραλίοις ὁμόφυλοί των ἔνεκα τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τὰ προηγμένα ἤδη τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἔθνη ἐξήρθησαν ἀριστερότερον ἀπὸ τε πνευματικῆς καὶ ὕλης ἀπόψεως, φρονεῖ ὅτι οἱ παρῶν Θρακᾶς ἦσαν αἱ πρῶται ἀπὸ βορρᾶ κατελθοῦσαι Μυσοφρυγικαὶ φυλαὶ, οἱ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ κατῆλθον βραδύτερον ἐκ τῶν πρὸς δυσμὰς τῶν Καρπαθίων ὄρεων χωρῶν, ὅπου ἡσχολοῦντο περὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Οὗτοι οἱ βραδύτερον κατελθόντες κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέταξαν τοὺς τοῦ βορρᾶν τοῦ Αἴμου οἰκοῦντας Μυσοὺς, εἶτα δὲ ὑπερβάντες τὸ ὄρος κατέκτησαν καὶ τὴν Θράκην, ἧς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῖς λαοὺς ἀπὸ τε καταγωγῆς καὶ γλώσσης πὸν μὲν ἀφομοίωσαν, πὸν δὲ ἐξετόπισαν πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου· ἐκ δὲ τῶν ἐκτοπισθέντων οἱ μὲν κατῆλθον εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν καὶ νοτιώτερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ δὲ διεπεραιώθησαν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν 4). Λεῖψανα δὲ τούτων τῶν πρώτων Θρακῶν ἐν Ἑλλάδι παρέμειναν ἐν Ἀθήναις μὲν οἱ *Εὐμολπίδαι*, ὧν οἱ ἀπόγονοι ἦσαν ἱερεῖς τῆς Δήμητρος, τὴν λατρείαν ἧς ὡς καὶ τὴν τοῦ Διονύσου εἰσήγαγον οἱ Θρακᾶς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐν Δελφοῖς δὲ οἱ *Θρακίδαί*. Τὰ δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μυθολογούμενα περὶ τῶν αἰτιῶν Ὀρφεῶς, Φιλάμμονος, Θαμύριδος, Μουσαίου καὶ περὶ τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου δηλοῦσιν ἀκριβῶς ὅτι οἱ πρῶτοι Θρακᾶς προίμως ἤρθησαν εἰς βαθμίδα πολιτισμοῦ ὡς θεραπεύοντες τὰς

1) *Lejan*: Ethnographie de la Turquie d'Europe, Gotha, ἔτ. 1861, σελ. 5.

2) *Gutschmid*, Kleine Schriften IV, σελ. 85.

3) *Tomasek*, die alten Thraker, I, σελ. 113, Wien, ἔτ. 1893-94.

4) Ἀκόθι, σελ. 111—112.

Μούσας καὶ γινώσκοντες τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου καὶ τῆς ἀμπέλου. Ἡ διάκρισις δὲ τῶν ἀπογόνων τῶν παλαιότερων Θρακῶν, δηλαδὴ τῶν κατακτηθέντων, ἀπὸ τῶν νεωτέρων Θρακῶν, δηλαδὴ τῶν κατακτητῶν, ὑπῆρχε καὶ κατὰ τοὺς ἑστέρους χρόνους ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ροδόπης χώρᾳ διότι οἱ μὲν κατακτηταὶ ἐξηκολούθουν ἀσχολούμενοι περὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν θήραν καὶ τὸν πόλεμον, οἱ δὲ κατακτηθέντες, δηλαδὴ οἱ Μυσοὶ καὶ οἱ Θρακοφύγες, περὶ τὴν γεωργίαν, τὴν μεταλλουργίαν, τὰς τέχνας καὶ τὴν ἐμπορίαν, ἱστάμενοι οὕτως ὑψηλότερον ἐκείνων ἐν τῷ πολιτισμῷ ¹⁾).

Πρὸς ταῦτα διαφωνεῖ ὁ Kretschmer, νομίζει ὅμως ὅτι οἱ βόρειοι Θρακῆς ἀνέκαθεν διέφερον τῶν παραλίων καὶ τῶν νοτιῶν ὁμοφύλων των, διότι οὗτοι ζῶντες ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ ἀνῆλθον εἰς ὑψηλότερας πολιτισμοῦ βαθμίδας, ἐκείνοι δὲ ἀπρὸς μισομηνομένοι παρέμειναν πάντῃ βάρβαροι ²⁾. Καὶ ὄντως φυλαίτινες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας καὶ κατὰ τοὺς ἑστέρους χρόνους ἴσταντο τοσαύτον ταπεινῶς ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως, ὥστε δὲν ἠδύναντο ν' ἀριθμηθῶσι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους πλεον τῶν τεσσαρῶν ³⁾. Μόνον δ' ἀριθμοῦσι τῶν Θρακῶν γένος τι εἰς τέτταρα διὰ τὸ ὄσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολὺ, μὴδὲ χρῆσιν μηδενὸς νόμοι πολλοὶ αὐτοῖς ⁴⁾. Ἡ δὲ ἀλογιστία καὶ ἡ κτηνώδης ἀγνοια τῶν Κεβρηνίων καὶ Σκαιβοῶν Θρακῶν μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ Πολυαῖνον βεβαιῶντος ὅτι οὗτοι ἐπίστευσαν ὅτι ὁ ἱερεὺς αὐτῶν ἦτο δυνατόν ν' ἀνέλθῃ διὰ ξυλίνης κλίμακος εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως καταγεύῃ αὐτοὺς ἐπὶ ἀπειθείᾳ εἰς τὴν θεάν ⁵⁾ Ἡραν ⁶⁾).

§ 7. Τὸ ὅτι ἐν τῶν ἱστορικῶν χρόνων Θρακῆς διέφερον τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ ἔθνη τῶν συγχρόνων των Ἑλλήνων, οἵτινες διὰ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν προαγόμενοι ἀματωδῶς διέπλυσαν τὸν μοναδικὸν ἐκείνων ἐν τῷ κόσμῳ πολιτισμὸν ἐν ᾧ χρόνῳ ἐκείνοι διέμενον στάσιμοι ἢ προώδεον λίαν βραδέως, δὲν δύναται βεβαίως νὰ λογισθῇ ὡς ἀσφαλὲς τεκμήριον τοῦ ὅτι ἦσαν ἄλλης φυλῆς καὶ οὐχὶ συγγενεῖς τῶν Πρωτοελλή-

¹⁾ Αὐτόθι, σελ. 112.

²⁾ Kretschmer, Einleitung κτλ. σελ. 172.

³⁾ Ἀριστοτέλους, προβλήμ. XV, 3.

⁴⁾ Πολυαῖνον, VII, 22. «Παρά τοῖς Κεβρηνοῖς καὶ Σκαιβοῖς νόμος τῆς Ἥρας τοὺς ἱερεῖς ἡγεμόνας ἔχειν. Ἦν αὐτοῖς ἱερεὺς καὶ ἡγεμὼν Κόσιγγας. Οἱ Θρακῆς οὐκ ἐπειθάρχουν. Ὁ Κόσιγγας κλίμακος πολλὰς καὶ μεγάλας ξυλίνας ἡγεῖρε συνθεῖς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις καὶ λόγος ἦν ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσεται κατερῶν πρὸς τὴν Ἥραν τῶν Θρακῶν ὡς ἀπειθούτων. Οἱ δὲ οἶα δὴ Θρακῆς ἀνόπιοι καὶ ἀλογοὶ δέισαντες τὴν εἰς οὐρανὸν τοῦ ἡγεμόνος ἀνάβασιν ἰκέτευσαν καὶ ὤμοσαν ἢ μὴν ὑπακούεσθαι πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν».

νων. Τὰ Θρακικά ἦθη καὶ ἔθιμα ἦσαν ἀναμφισβητήτως βάρβαρα ἄλλ' εἶναι γνωστὸν σημερον ἢ ἐκόλως δύναται ν' ἀποδειχθῆ ὅτι πάντα ἢ τὰ πλεῖστα τούτων, οἷον ἡ σφαγὴ τῆς εὐνοουμένης συζύγου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός, ἢ περὶ τὰς παρθένους ἐλευθερία, ἢ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ ἐξαγορὰ τῆς νύμφης παρὰ τῶν γονέων της, ὁ πρὸς κόσμον στιγματισμὸς τοῦ σώματος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, αἱ ἐπὶ τῶν τάφων θυεῖαι σφαγίων καὶ τῶν ἀγαπητῶν τῷ νεκρῷ ἵππων, αἱ μετὰ τοῦ νεκροῦ συγκατορῦξεις ὄπλων, σκευῶν καὶ ἄλλων οἰκιακῆς χρήσεως ἀντικειμένων, αἱ εὐωχίαι καὶ οἱ ἀγῶνες κατὰ τὰς ταφάς καὶ ἄλλα, ἦσαν ποτε καὶ Ἑλληνικά, ἐπεκράτουν δὲ ταῦτα ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ὅτε ἀκόμη ὁ βίος κατὰ τὰ ἄλλα ἀπέιχε πολὺ τῆς πρωτογενεῦς βαρβαρότητος ¹⁾. Τοῦτο δὲ εἶναι πολὺ φυσικόν διότι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ οὐδὲν ὑπάρχει δυσεξαλειπτότερον τῶν προλήψεων, τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ τῶν πατροπαράδοτων ἐθίμων. Ἡ θρησκεία καὶ αὐτὴ ἢ μητρικῆ γλῶσσα μεταβάλλονται ἢ ὅλως ἀποβάλλονται, τὰ ἔθιμα ὅμως διατηροῦνται καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἰδέαι, ἐξ ὧν ἐγεννήθησαν, πρὸ πολλοῦ μετῆλλάγησαν ²⁾.

Ἄλλὰ καὶ πολλὰ συνηγοροῦσι περὶ τῆς ταυτότητος τῶν παναρχαίων καὶ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ περὶ τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συγγενείας αὐτῶν. Οὕτως ἢ μέτροι τῆς Ρωμαϊκῆς τῆς Θρακῆς κατακτήσεως συνεχῆς ὑπαρξίς τῶν *Δίων Θρακῶν*, τῶν ὑπὸ τοῦ Τακίτου ³⁾ καλουμένων *Diobesi* (=δίοι Βησσοί), ἢ ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ πρῶτα τῶν συγγραφεῶσι διατήρησις τῶν αὐτῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων, ὅπερ σημαίνει τὴν ἀδιάλειπτον τῶν ἀρχαίων φυλῶν συνέχειαν, καὶ ἢ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις διατήρησις τοῦ προἱστορικοῦ βασιλικοῦ ὀνόματος *Τήρης* ὑποδεικνύουσι ταυτότητα τῶν παναρχαίων καὶ ἱστορικῶν Θρακῶν.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ ἢ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Θρακῶν θρησκεία καὶ λατρεία καὶ οἱ αὐτοὶ σχεδὸν θεοί, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων καὶ ἀνευρισκομένων ὁρημέραι ἐν τῇ Θρακῇ ἀναγλύφων καὶ ἀγαμάτων θεῶν καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν θρακικῶν νομισμάτων ἀπεικονιζομένων θεῶν ἢ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Βισαυτῶν τύφλωσις τῶν ἐξ υἱῶν του, διότι ἠκολούθησαν

¹⁾ Ἴδε καὶ Χ. Τσοῦντα, αὐτόθι.

²⁾ Παράδειγμα τοῦτου μνημονευτέον ὁ στιγματισμὸς, τ. ἔ. ἢ συνήθεια τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων τοῦ νὰ κοσμῶσι τὰ γυνὰ τῶν σώματα διὰ ποικιλιμάτων ἐνστιζομένων διὰ πεπρωκτωμένης βελόνης ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, ὅστις δὲν ἐξέλειπεν ἀκόμη ἐντελῶς οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπὸ λαῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων, οἷον τῶν Ἀγγλων, τῶν Γερμανῶν, τῶν Γάλλων καὶ ἄλλων. Τὰ βάρβαρα λοιπὸν ἔθιμα δὲν ἀποδεικνύουσι ἀεὶποτε παντελῆ ἔλλειψιν πολιτισμοῦ. τούναντίον δὲ συνυπάρχουσι πολλάκις μετὰ μεγάλης προόδου ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐν τῇ γενικῇ κοινωνικῇ ἀναπτύξει καὶ προόδῳ.

³⁾ Taciti annal. 38, 39.

ἐκ περιοχῆς τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὡς χώρας συγγενικῆς ἐκστρατείας¹⁾ ἢ ἀνάμνησις τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συγγενείας ἢ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Σεύθου πρὸς τὸν Ξενοφῶντα γενομένη: «οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσιεν Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι *συγγενεὶς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὖνους ἔφη νομίζειν*»²⁾ καὶ «*σύνθημα εἶπον (οἱ περὶ τὸν Σεύθην) Ἀθηναίων κατὰ τὴν συγγένειαν*»³⁾ αἱ ἐπιγαμίαι τῶν Θρακῶν βασιλέων μεθ' Ἑλληνίδων καὶ ἐπισήμων Ἑλλήνων καὶ δὴ Ἀθηναίων μετὰ Θρασσῶν, οἷον τοῦ Σιτάκου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀβδηρίτου Νυμφοδώρου⁴⁾, προξένου τῶν Ἀθηναίων, τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σεύθου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Περδίκκα, Ἡρακλείδου, Στρατονίκης⁵⁾, τοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἠττηθέντος καὶ ἐκθρονισθέντος Κερσοβλέπτον μεθ' Ἑλληνίδος, ἣς οἱ παῖδες ἔφερον πάντες καθαρῶς Ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ κατὰ τινα ἐπιγραφὴν τῶν Λεϊφῶν ἀνευρεθεῖσαν ἐτύγχανον ξενίας καὶ τιμητικῆς θέσεως ἐν τῷ θεάτρῳ ὡς Ἑλληνες, τοῦ Σαδάλα μετὰ τῆς Ἑλληνίδος Πολεμοκράτειας⁶⁾ τοῦ Ρομιτάκου μετὰ τῆς Ἑλληνίδος Πυθοδορίδος⁷⁾, πρὸς δὲ τοῦ Ἀθηναίου Μιλτιάδου, ἡγεμόνος τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, μετὰ τῆς Ἡγησιπύλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Ὀλόσου⁸⁾, τοῦ Νεοκλέους, πατρὸς τοῦ μεγάλου Θεμιστοκλέους, μετὰ τῆς Θρασσίας Ἀρσινόου⁹⁾, τοῦ ἱστορικοῦ Θουκυδίδου μετὰ Ζαπλοῦτου Θράσσης ἐκ τῆς Σκαπτικῆς ἕλης¹⁰⁾, τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Ἰφικράτους μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Κότυος¹¹⁾, τοῦ Ὠρείτου ξεναγοῦ, Ἀθηναίου δὲ καὶ τοῦ Χαριδήμου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Κερσοβλέπτον καὶ οἱ στενοὶ συγγενικοὶ δεσμοὶ ἄλλων Ἀθηναίων μετὰ τῶν Θρακῶν ἡγεμόνων Βηρισάδου καὶ Ἀμαδόκου¹²⁾ ἐποδεικνύουσι τὴν συγγένειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Θρακῶν, διασφoζομένην ἴσως συγχευμένους ἐν τῇ συνειδήσει καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν μεταγενεστέρων Θρα-

¹⁾ Ἡροδότου, VIII, 116 καὶ *Αἰλιανῶς*. Ποικίλης ἱστορίας, V, 11.

²⁾ Ξενοφῶντος, Κ. Ἀν. VII, 2, 31.

³⁾ Αὐτόθι, VII, 39.

⁴⁾ Θουκυδίδου, II, 29.

⁵⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 39.

⁶⁾ Dumont - Homolle. Mélanges d'archéologie et d'épigraphie, Paris, ἐτ. 1892· κατ' ἐπιγραφὴν εὐρεθεῖσαν ἐν Βιζύῃ, σελ. 30: «Βασιλεὺς Κότυς βασίλευε Σαδάλαν καὶ βασιλίσσαν Πολεμοκράτειαν. τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς θεοὺς πατέρας.»

⁷⁾ Αὐτόθι, κατ' ἐπιγραφὴν εὐρεθεῖσαν ἐν Σηλυβρία. σελ. 377, ἀρ. 62: «... ἐπέε τῆς Ρομιτάκου καὶ Πυθοδορίδος σωτηρίας...»

⁸⁾ Ἡροδότου, VI, 39.

⁹⁾ Πλουτάρχου, βίος Θεμιστοκλέους, I.

¹⁰⁾ Μαρκελλίνου, βίος Θουκυδίδου, 19.

¹¹⁾ Ἀθηναίων. Δειπνοσοφιστῶν IV, σελ. 131.

¹²⁾ Ἴδε Foucard, Les Athéniens dans la Chersonèse of Thrace, σελ. 9.

κῶν, οἵτινες περιέπεσον σὺν τῷ χρόνῳ εἰς βαρβαρότητα ἕνεκα χαλεπῶν περιστάσεων.

§ 8. Αὐταὶ δὲ αἱ χαλεπαὶ περιστάσεις ἦσαν οὐ μόνον πολιτικά ἐπὶ αἰῶνας ἀνωμαλία καὶ ταραχαί, ἅς ἀγνοοῦμεν, καὶ πιέσεις ἀπὸ βορρᾶ τῶν βαρβάρων Σκυθῶν, ὡς ἔκρινε καὶ ὁ ἱστορικός Gutschmid, ἀλλὰ καὶ συμμειψεῖς τῶν Θρακῶν μετὰ μετακινήθτων βαρβάρων λαῶν, καίπερ συγγενῶν, αἵτινες καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐξηκολούθησαν, ὅτε πλέον ὁ Ἑλληνισμὸς ἐξηπλοῦτο ἀνὰ τὴν χώραν αὐτῶν. Ἐκ τούτων τῶν λαῶν γνωστοὶ τυχάνουσι ἡμῖν οἱ Μυσοὶ καὶ οἱ Τεῦκροί, οἱ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον τοὺς τε Θράκας κατεστρέψαντο πάντα: ¹⁾ οἱ Σκύθαι, οἵτινες μνημονεύονται ὡς ἐπιδραμόντες τὴν Θράκην μέχρι τῆς χειρρονήσου, ἐκδιωχθέντες δ' ἐκείθεν μετὰ χρόνον ὑπὸ τῶν Δολόγκων, οὐδαμῶς ὅμως ἀπιθάνου ὄντος ὅτι παρέμειναν ἐν τῷ ἐσσηκενικῷ τῆς χώρας: «Σκύθαι γὰρ οἱ νομίμως ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλέως Λαρείου συνεστράφησαν καὶ ἦλσαν μέχρι τῆς χειρρονήσου ταύτης» ²⁾ οἱ Τριβαλλοί, οὓς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἐνρίσκομεν μετὰ τὸν Αἴμιον καὶ τοῦ Ἰστροῦ οἰκοῦντας ³⁾ οἱ Γέται: «παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἑλλήσιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταστάσεις ἐκ ἐλάτερα τοῦ Ἰστροῦ ποιῆσθαι καὶ τοῖς Θραξῶν καὶ τοῖς Μοισαῖς ἀναμειγθῆαι» ⁴⁾ ὁ τούτων δὲ εἰς τὴν Θράκην ἐποικισμὸς ἐξηκολούθει καὶ προαιτερον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων γινόμενος: «ἔτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν Αἴμιος Κατοὺς μετέφικισεν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἰστροῦ πέντε μυριάδας σωματίων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλόττον τοῖς Θρηξῶν ἔθνοισ, εἰς τὴν Θράκην καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι Μυσοὶ καλούμενοι, ἦτοι καὶ τῶν προτέρων οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων ἢ... τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων πρότερον» ⁵⁾.

Ἐσαύτως οἱ ἐπιδραμόντες τὴν Θράκην Κέλται ἀνεμείχθησαν τοῖς Θραξῶν: «τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀναμειγμένους τοῖς Θραξῶν» ⁶⁾ καὶ «τινὰ τούτοις (τοῖς Θρακίοις ἔθνεσι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἐντὸς τοῦ Ἰστροῦ χώρα πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος) ἀναμειγνύονται Σκυθηκὰ ἢ Κελτικὰ» ⁷⁾. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀνταριάται, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν ⁸⁾, καὶ οἱ Σκορδίσκοι ἐπὶ

¹⁾ Ἡροδότου, VII, 20.

²⁾ Αὐτόθι, VII, 40.

³⁾ Ἀρριανῶς, Ἄλ. Ἄν. I, 2.

⁴⁾ Στράβωνος, VII, 3, 13.

⁵⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 10.

⁶⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 11.

⁷⁾ Αὐτόθι VII, 5, 1.

⁸⁾ Αὐτόθι, VII, 5, 11.

τοσοῦτον ἠξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι... Θρακίων ὄρων προήλθον¹⁾ καὶ «Σκύθαι καὶ Σαρμάται καὶ γὰρ νῦν ἀναμίμεικται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θραξί καὶ τὰ Βασταρρικά, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντὸς τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελτικά, αἱ τε Βόιοι καὶ Σκορδίσκοι καὶ Ταυρίσκοι²⁾ καί: «τῶν μὲν ἐκ τῆς περαιῆς Σκυθῶν καὶ Βασταρῶν καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλαῖς, ὥστε καὶ ἐπιβαίνειν... καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν... ἐν τῇ Θράκῃ³⁾». Ἐκ τῶν προειρημένων λοιπὸν μαρτυριῶν καταφαίνεται ἡ τῶν Θρακῶν μεγάλη καὶ συνεχὴς ἐπὶ αἰῶνας ἐπιμειξία μετ' ἄλλων βαρβάρων ἔθνων καὶ δὴ μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀνάκλιθεν, ὅπερ βεβαίως καὶ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος λέγων «Θρήξιεν μειγάδες Σκύθαι⁴⁾», καὶ ἡ ἐκ τούτων στασιμότης αὐτῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ καὶ ἡ εἰς βαρβαρότητα σὺν τῷ χρόνῳ μετέπεισις. Ἐντεῦθεν ὁμως δὲν φαίνεται, ὡς ὑπὸ τινὸν νομίζεται, ὅτι οἱ Θράκες ἀπέβαλον καὶ τὸν ἀρχαῖον τὸν χαρακτήρα μεταβλήθentes εἰς Σκυθικὸν ἔθνος πάντως καὶ μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἐπιμειξίαν δὲν ἀπέξενώθησαν, ἀλλὰ παρέμειναν ἀνήκοντες εἰς τοὺς Θρακοφρυγικοὺς λαοὺς, οἵτινες κατὰ τὸν Gerhart μετὰ τῶν συγγενῶν Πελασγοελληνικῶν καὶ Καρολεγγικῶν παρέμειναν ἐν μέρει κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τοὺς τῶν Ἑλλήνων πολιτισμοῦ, δηλαδή τοὺς Προτοελλήνας⁵⁾.

§ 9. Διὰ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν Θρακῶν παλαιῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιστῶν, μεθ' ὧν οἱ Θράκες διετέλουν εἰς ἀποσπαστικὸν ἐπικοινωνίαν, διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἐπιγαμιῶν Ἑλλήνων καὶ Θρακῶν, τῶν ἐπισήμων, ὡς προεξήθη, διδόντων τὸ παράδειγμα καὶ διὰ τῆς ἀναγνωριζομένης ἐπ' ἀμοιτέρας τῶν ἔθνων παλαιᾶς φυλετικῆς συγγενείας ὁ Ἑλληνισμὸς, τ. ἔ. ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ἦρξατο ἐκτείνεσθαι ἐπ' αὐτοὺς βεβαρβαρωμένους βραδέως μὲν, ἀσφαλῶς δέ. Τοῦτο τεκμηριοῦται καὶ ἐκ τῶν νομισμάτων τῶν βασιλέων τῶν Ὀδρουσῶν, ἅτινα εἶναι ἀποτυπώματα τῶν τῶν παλαιῶν Θρακικῶν Ἑλληνικῶν πόλεων καὶ τῶν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Σπαραδόου καὶ τοῦ Σειθου I εἰσαγωγῆς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος πρὸς διενκόλυνσιν τῶν ἀμοιβαίων μεταξὺ Θρακῶν καὶ Ἀθηναίων συναλλαγῶν καὶ σχέσεων καὶ ἐκ τῆς μμῆσεως τῶν συμβόλων τῆς Μαρωνείας μὲν ὑπὸ τοῦ Μηδόου I (405—391), τῆς Θάσου δὲ ὑπὸ τοῦ Κετριπόλεως βραδύτερον, ὑφισταμένον ὁμως καὶ τὸν ἰδίον αὐτῶν ἔθνικῶν συμβόλων, τοῦ ἱπποῦ καὶ τοῦ ἱππέως. Ἀπὸ τῆς καταστάσεως δὲ τῆς Θρά-

¹⁾ Αὐτόθι, VII, 5, 12.

²⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 2 καὶ VII, 5, 2.

³⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 13.

⁴⁾ Ἀπολλωνίου Ροδίου, Ἀργοναυτικά, IV, 320.

⁵⁾ Ἴδε καὶ Βλ. Σκορδέλη, Θρακικαὶ μελέται, Λειψία, ἔτ. 1877, σελ. 39 καὶ ἐξῆς.

κης ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου καὶ ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων καὶ τῶν ἐπιγόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅποτε καὶ αἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἰδρυμέναι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, αἱ χρησιμεύουσαι ὡς στρατιωτικοὶ σταθμοὶ τε καὶ ἐμπόρια, ἤκμαζον, ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐποήσατο μεγάλας προόδους παρὰ τοῖς Θραξίν, ἰδίως παρὰ τοῖς ἐν ταῖς πεδιάσιν οἰκοῦσιν. Ἐκ 46 ὀνομάτων ἰ. χ. μυθοφόρων Θρακῶν ὑπηρετούντων παρὰ τῷ Ἀθηναϊκῷ στρατῷ φθίνοντος τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος τὰ 15 μόνον εἶναι Θρακικά, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ Ἑλληνικὰ κατὰ τινα ἐπιγραφὴν¹⁾. Κατ' ἄλλην δὲ τῶν αὐτῶν χρόνων εὐρεθῆσαν παρὰ τῇ Βησσαρίᾳ φαίνεται ὅτι οἱ ἐν τῇ πεδιάδι οἰκοῦντες Βησσοὶ καὶ προφανῶς συνοικοῦντες Ἑλλήσιν οὐ μόνον ἐλάλουν καὶ ἔγραφον ἑλληνιστί, ἀλλὰ καὶ ἐπολιτεῦντο ὡς οἱ Ἕλληνες καὶ ἀγῶνας ἐτέλουν²⁾. Βραδύτερον δέ, ὅτε οἱ Ρωμαῖοι ἀπὸ τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος ἤρξαντο ἀναμεμειχόμενοι εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Θραξίης πράγματα, οἱ πλείστοι τῶν Θρακῶν σχεδὸν φαίνονται ὅτι ἑλληνίζουσι μεταχειριζόμενοι καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι ὁ ἔθνος τῶν Θρακῶν χαρακτηρὸν δὲν ἐξηλείφετο τελείως, διότι πολλὰ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν παραδόσεων καὶ ἰδίως πολλὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐπιθώρια θέσμια παρέμενον διατηρηθέντα ἐπὶ πολὺν καὶ βραδύτερον χρόνον, ὅποτε φαίνονται ἐντελῶς πλέον ἐξηλληνισμένοι, ὡς τεκμηριῶνται ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν³⁾. Οὕτω ἰ. χ. τινὲς τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν, οἵτινες ἀντικατέστησαν ἢ ἀφομοιώθησαν πρὸς παλαιότερους καθαρῶς θρακικοὺς λαμβάνουσι πολλάκις θρακικὰς προσηγορίας, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι αἱ παλαιαὶ τοῦ λαοῦ θρησκευτικαὶ ἰδέαι καὶ πεποιθήσεις δὲν ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν καθαρῶς θρακικῶν θεῶν ἢ ἡρώων θεοποιηθέντων ἀπαντῶσιν, εἰ καὶ σπανίως, οἷον Μηδικεὺς, Σουργέθης, Τυθαΐης, Ἀσοδούλης, Δερζελάτης, Ἰαμβοδούλης, καὶ ἐνίοτε παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ὀνόματι τοῦ ἀφομοιωθέντος θρακικοῦ θεοῦ παρατίθεται καὶ τὸ θρακικόν, οἷον Ἀρτεμις-Γερμεθίς, Ζεὺς-Ζβελσθοῦρος⁴⁾.

¹⁾ CIA. II, 964.

²⁾ Dumont-Homolle. Mélanges κτλ. σελ. 322.

³⁾ Ἀδρόθι, σελ. 213.

⁴⁾ Τοῦτο φρονεῖ ὁ τῆς ἱστορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Σοφίας καθηγητῆς Καζαρόω· ἀλλὰ ἡμῖν πιθανώτερον φαίνεται τὸ μὲν Γερμεθίς (Germetitha) νὰ ἐκληφθῇ ὡς τοπικὴ τῆς θεᾶς προσηγορία ἐκ τοῦ ὀνόματος Γέρμη, πόλεως ἱερᾶς κατὰ τὸν Πτολεμαῖον ἐν τῇ ἐλάσσονι Μυσίᾳ τῆς Ἀσίας ἢ ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Germa, ὀνόματος πόλεως ἐν Γαλιατίᾳ, προβλ. καὶ τὸ Germizera-Ζερμι-Ζίργα παρὰ Πτολεμαίῳ (Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 231)· τὸ δὲ Ζβελσθοῦρος, ὡς ἐπίθετον τοῦ θεοῦ, ἀναλογοῦν τῷ ἑλληνικῷ κεραῖος καὶ μᾶλλον ξενικόν, Σκυθικόν.

Ἐπὶ τῆς Ρωμαιοκρατίας ὁ Ἑλληνισμὸς συνετέλεσεν ἐν τῇ Θράκῃ τὸ ἔργον του· διότι, ἐὰν κρίνῃ τις ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ χώρᾳ γλώσσης καὶ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπὶ τῶν μνημείων τέχνης, δύναται ἀσφαλῶς νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ Θραῖκες ἦσαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος ἐξηλληνισμένοι, ὅπερ μαρτυροῦσι καὶ οἱ ἐπίσημοι λόγοι τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ: «οἱ περὶ τὴν Θράκην καὶ τὴν Ἰωνίαν οἰκοῦντες Ἑλλάδος ἔσμεν ἔκγονοι»¹⁾. Ὅρειναί τινες φυλαὶ διεφύλαξαν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἦθη αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἀπὸ τοῦ πέμπτου μ. Χ. αἰῶνος, ὁπότε ἀρχοῦνται αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀπὸ βορρᾶ τῶν Σλαύων ἐπιδρομαί, ὑπεχώρησαν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ οὕτω πάντες οἱ Θραῖκες ἀνεξαιρέτως ἐνομιζοντο καὶ ἐκαλοῦντο *Ρωμαῖοι*, τ. ἔ. «Ἕλληνες»²⁾. Τοῦτο δ' ἐπετείχθη διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅστις εἶχεν ὡς ὄργανον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ τὸ πλεῖστον ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ διὰ τῆς ἐπιφύσεως τῆς νέας πρωτευούσης τῆς Βυζαντιτικῆς αὐτοκρατορίας, ἣτις κατέστη τὸ κέντρον ἡδὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ πολιτισμοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

¹⁾ Ἰουλιανῶν, λόγ. Γ.

²⁾ Περβλ. καὶ *Léjan*, αὐτόθι σελ. 13.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΡΑΚΩΝ¹⁾

§ 1. Οἱ λαοί, οἵτινες κατοικοῦν ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὴν λεγομένην Ἰλ-
λυρικὴν ἢ Ἑλληνικὴν Χερσονήσον, ὡς καὶ τὰς πλείστας τῶν παραλίω
τῆς Μικρᾶς Ἀσίας χωρῶν, ἀνήκον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἰνδοευρωπαϊ-
κῶν ἢ Ἰνδογερμανικῶν ἢ Ἀρίων²⁾ ἔθνων τῆς Καυκασίας φυλῆς³⁾. Ἡ
πρῶτη κοιτίς τούτων ἐτίθετο ἄλλοτε ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, σήμερον ὅμως
οἱ πλείστοι τῶν ἱστορικῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν, δυναμέναν νὰ ἐκφέρωσιν
ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἐγκυρον γνώμην, φρονοῦσιν ὅτι οἱ Ἀριοὶ ἐκ τῆς
Εὐρώπης ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν διότι κοιτίς αὐτῶν εἶναι ἡ
Κεντρικὴ Εὐρώπη ἢ τὰ ἀνατολικά αὐτῆς μέρη, δηλαδὴ τὰ ὄρια τῆς Εὐ-

¹⁾ Ἐκ τοῦ ἀνεκδότου συγγράμματος «Θράκη καὶ Φιλιππούπολις» ἀπὸ τῶν ἀρχαιο-
τάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, Α. Ι.

²⁾ Ἡ λέξις εἶναι σαρσκριτικὴ «arya» καὶ σημαίνει *εὐγενής, ἀγαθός*.

³⁾ Ταῦτα τὰ ὀνόματα ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν καὶ γλωσσολό-
γων καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ καλοῦσι τούτους τοὺς λαοὺς Ἰνδογερμανοὺς, οἱ δὲ Γάλλοι
καὶ Ἀγγλοὶ Ἰνδοευρωπαῖους ἢ καὶ Ἰνδοκελτοὺς καὶ ἄλλοι Ἀρίους. Πάντες ὅμως οἱ ὄροι
φαίνονται πλημμελεῖς, ἅτε μὴ συμπεριλαμβάνοντες ἐν τῇ αὐτῇ λέξει πάντας τοὺς ἀνή-
κοντας εἰς τὸ προπάτωρ ἔθνος λαοὺς ὅθεν προτιμότερος κρίνεται ὑπὸ πολλῶν ὁ ὑπὸ
τοῦ Diefenbach προταθεὶς ὄρος Ἰαπυικοὶ λαοί. Ἴδε Whitney-Jolly-Χατζιδάκι Γλωσ-
οικὰ ἀναγνώσματα σελ. 299.

Ἀυστηρῶς ὁ τελευταῖος ὄρος, καίπερ προσηφωρότερος, δὲν ἐπεκράτησεν, ὅθεν καὶ
ἡμεῖς ποιούμεθα χρῆσιν πάντων τῶν ἄλλων ἀδιακρίτως. Σημειωτέον δὲ ὅτι παρὰ τοῖς
Γερμανοῖς ἡ χρῆσις τοῦ ὄρου Ἀριοὶ περιωρίσθη νῦν εἰς τὸν Ἀσιατικὸν κλάδον
λαῶν τῆς οἰκογενείας, δηλαδὴ εἰς τοὺς Ἰνδοὺς καὶ τοὺς Ἰρανοὺς.

Ὁ γλωσσολόγος Kretschmer ὑπάγει εἰς τὴν οἰκογένειαν τούτων τῶν λαῶν ἐκ μὲν
τῶν Ἀσιατικῶν ἔθνων τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Ἰρανοὺς (Βακτρινοὺς, Πέρσας, Μήδους), εἰς
οὓς διὰ τὴν συγγένειαν τῆς γλώσσης ἀνήκουσι καὶ οἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ Εὐξείνου
Πόντου οἰκοδιετές ποτε Σκύθαι, τοὺς Τοχαροὺς, Ἰνδοσκυθικὸν φύλον, οὗ ἡ γλῶσσα
ἐγνώσθη ἐσχάτως ἐκ χειρογράφων εὐρεθέντων ἐν Τουρκεστάν, τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς
Φρύγας, ἐκ δὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων τοὺς Σλαῶνας, τοὺς Λιθουανούς, τοὺς Γερμανούς,
τοὺς Κέλτας, τοὺς Ἰταλοὺς, τοὺς Ἰλλυριοὺς, τοὺς Θράκας καὶ τοὺς Ἑλληνας. Ἴδε: *Nörde
und Gercke*, Einleitung in die Altertums wissenschaft, τόμ. Ι, ἐκδ. 2, ἐτ. 1912,
σελ. 521, Leipzig.

Δραμα
Εὐρώπης
Δραμα
Κεντρικῆ
1928
Τεῦχος
Α' & Β'

Ἐποικιστικαὶ περιφέρειαι καὶ γραφεῖα	Οἰκογένειαι κατὰ γραφεῖα καὶ περιφέρειας	
Ἐκ μεταφορᾶς . . .		40.597
Παλαιὰ Ἑλλὰς :		
Αἰτωλοακαρνανία	8	
Ἀττικοβοιωτία	156	
Ἀχαϊοῦλις	1	
Ἄργος	—	
Εὐβοία	617	
Λακωνία		782
Κρήτη :		
Ἡράκλειον	—	
Λασηθί	—	
Ρέθυμνον	—	
Χανιά	1	1
Δῆμος :	187	187
		41.567

(Γραφεῖον Στατιστικῆς Ἀγροτικῆς)

ρώπης καὶ τῆς Ἀσίας κατὰ τὰς μεσημβρινὰς εὐρείας τῆς Ρωσσίας χώρας, ὀπόθεν ἠδύναντο εὐκόλως καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἀπωτέρω Ἀσίαν ὁδὸν καὶ τὴν ἐπὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην νὰ τραπῶσιν.

Ἐὰν αὕτη ἡ γνώμη ἀληθεύῃ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, τότε οἱ πλείονες τῶν Ἀρίων τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐν οἷς καὶ οἱ Φρύγες, πρῶτον εἰς τὴν Θράκην κατήλθον ἐκ τῶν βορειοτέρων χωρῶν καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῶν στενῶν τοῦ τε Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου διεπεραιώθησαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἡπειρον. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι οἱ κατοικήσαντες τὴν Θράκην Ἄριοι ἢ ἀπεπάσθησαν κατὰ τὴν διάβασιν τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ παρέμειναν ἐν τῇ λεγομένῃ Θράκῃ ἢ ἐπανήλθον βραδύτερον ἐκ τῆς πλησίον κειμένης Φρυγίας καὶ κατέλαβον τὴν καταληφθεῖσαν πρότερον χώραν, δι' ἧς διήλθον. Τὴν ἐκ τῆς Θράκης δὲ εἰς τὴν Φρυγίαν ἢ τάνάπαλιν διάβασιν τῶν Ἀρίων μαρτυρεῖ καὶ ἡ μετὰ τῶν Φρυγῶν συγγένεια τῶν Θρακῶν εἰκαζομένη καὶ ἐκ τῆς στενωτέρας συγγενείας τῆς Φρυγικῆς καὶ Θρακικῆς γλώσσης καὶ ἐξ ὁμωνυμιῶν, ὡς ὁ Στράβων πρῶτος παρετήρησε: «Πολλὰ δ' ὁμωνυμῖαι Θραξὶ καὶ Τρωσίν, οἷον Σκαῖοὶ Θραξικῆς τινες καὶ Σκαῖος ποταμὸς καὶ Σκαῖον τεῖχος καὶ ἐν Τροίᾳ Σκαῖαί πύλαι· Ξάνθιοι Θραξες, Ξάνθος ποταμὸς ἐν Τροίᾳ· Ἄρισθος ὁ ἐμβάλλων εἰς τὸν Ἐβρον, Ἄρισθη ἐν Τροίᾳ· Ρῆσος ποταμὸς ἐν Τροίᾳ, Ρῆσος δὲ καὶ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν, ἔστι δὲ καὶ τῷ Ἀσίῳ ὁμωνυμὸς ἕτερος παρὰ τῷ ποιητῇ Ἄσιος»¹⁾. Ἐὰν δὲ ἡ παλαιότερα τῶν ἱστορικῶν γνώμη ἀληθεύῃ, τότε ἐκ τῆς βορειοδυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, δηλαδὴ ἐκ τῆς Φρυγίας, διήλθον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ κατέλαβον τὴν Θράκην οἱ Ἄριοι Θραξες ἐκταθέντες κατὰ μικρὸν μέχρι τοῦ Ὀλύμπου καὶ περαιτέρω εἰς τὰ βόρεια τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἤτοι εἰς τὴν Φωκίδα, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Εὐβοίαν καὶ εἰς τὰς νήσους Θάσον, Σαμοθράκην, Λήμνον καὶ Νάξον.

Ὁ Kretschmer τασσόμενος ὑπὲρ τῆς πρώτης γνώμης φρονεῖ ὅτι ἡ χωρήσασα ἐκ Θράκης πρὸς νότον εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἀρίων μοῖρα ἠναγκάσθη νὰ πράξῃ τοῦτο ἕνεκα τῆς πίεσεως τῶν βορείων λαῶν, οἵτινες ὄθησαν καὶ τοὺς Φρύγας νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν· ἐπομένως οὗτοι οἱ Θραξες ἦσαν πιθανῶς ἐκ τῶν πρότερον κατελθόντων ἐκ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ἐγκαταστάντων εἰς τοὺς ἱστορικούς των τόπους²⁾. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν οἱ πανάρχαιοι οὗτοι Θρακοφρυγικοὶ λαοὶ ἀπέτελεσαν οὐ μόνον τοὺς προϊστορικούς τῆς Θράκης κατοίκους, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ τοὺς τῆς κυρίας Ἑλλάδος, ἐν ἣ ἠνώθησαν καὶ μετ' ἄλλων προ-

¹⁾ Στράβωνος, Γεωγρ. XIII, 1, 21. Ἴδε καὶ Kretschmer, Einleitung in die Geschichte der Griechischen Sprache, Göttingen, ἔτ. 1896, σελ. 201—203.

²⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 242.

ὑπαρχουσῶν συγγενῶν φυλῶν, τῶν Ἑλληνοπελασγῶν, δηλαδή τῶν Πρωτοελλήνων, πιθανῶς δὲ καὶ μετὰ Ἰλλυρικῶν φυλῶν, ἀνηκουσῶν καὶ τούτων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν λαῶν καὶ ἐπεκταθεῖσῶν ἤδη πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Εὐρώπης μέρη. Οὗτοι δὲ διεδέξαντο τοὺς ἀγρίους ἢ ἡμιαγρίους τῆς Θρακίας κατοίκους τῆς παλαιολιθικῆς καὶ νεολιθικῆς περιόδου, κατὰ τινὰς μὴ ἀνήκοντας εἰς τὴν Ἀριανὴν οἰκογένειαν, ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι ὑπῆρξαν μετὰ τῶν Ἑλληνοπελασγῶν καὶ τῶν Ἰλλυριῶν ἐν μέρει οἱ πρόδρομοι τῶν ὕστερον Ἑλλήνων, οἵτινες ἀποσπασθέντες τῶν συγκατοίκων τῶν Ἰταλῶν κατόκησαν βραδύτερον τὰς Ἑλληνικὰς χώρας¹⁾. Ὁ Oberhummer ὅμως ἐρειδόμενος εἰς τὴν συγγένειαν τῶν ἀρχαίων ὀνομάτων εἰκάζει ὅτι καὶ οἱ πρὸ τῶν Θρακῶν κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῶν ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς Καυκασίους καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Κᾶρας, Λυκίους, Λυδούς, πιθανῶς δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Τυρρηνοὺς (Ἐτρούσκους)²⁾, οἵτινες πάντες, ὡς ἰσχυρίζονται σύγχρονοι ἀρχαιολόγοι καὶ ἱστορικοὶ κατὰ νεωτέρας ἐξηκριβωμένας ἐρεῦνας, ὡς καὶ οἱ Λέλεγες, οἱ Φοίνικες, οἱ Φιλισταῖοι, οἱ Λίβυες καὶ οἱ Ἐτεόκρητες, ἦσαν Ἄριοι Πρωτοελληνες³⁾. Ὡστε ἀνέκαθεν ἡ Θρακία κατόκηθη ὑπὸ Ἀρίων.

§ 2. Οἱ χρόνοι καὶ τὰ αἷτια τούτων τῶν εἰς τὴν χερσονήσον ἡμῶν μεταναστεύσεων τῶν Ἀρίων δὲν εἶναι ἡμῖν ἀκριβῶς γνωστοί. Ὁ Kretschmer νομίζει ὅτι οἱ Θραῖκες κατεῖχον ἤδη τὴν χώραν τῶν κατὰ τὴν τρίτην π. Χ. χιλιετηρίδα καὶ ἤρξαντο ἔκτοτε μεταναστεύοντες εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν⁴⁾. Ὁ ἱστορικός Meyer ὑποθέτει ὅτι ἡ ὀριστικὴ αὐτῶν εἰς τὴν χερσονήσον ἐγκατάστασις ἐγένετο κατὰ τὴν δευτέραν π. Χ. χιλιετηρίδα⁵⁾, παραδέχεται ὅμως ὅτι καὶ πρότερον ἤδη μοῖραί τινες αὐτῶν διέβησαν διὰ τῆς Θρακίας εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἀλλ' ὡς ἀσήμαντοι τὸν ἀριθμὸν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸν ἐθνολογικὸν τῶν ἐκεῖ κατοίκων χαρακτήρα ὅθεν οἱ Φρύγες καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν λαοὶ ἀναφαίνονται ἐκεῖ κατὰ τὸν δωδέκατον π. Χ. αἰῶνα καὶ τὰ λείψανα τῆς Τροίας (δευτέρας πόλεως), ὡς καὶ τὰ παλαιὰ τῆς Φρυγίας χώματα εἶναι προϊστορικὰ καὶ οὐχὶ Θρακικά⁶⁾.

Ἐκ τῶν διασωθειῶν τοπωνυμιῶν φαίνεται ὅτι οἱ Θραῖκες καταλαβόντες κατ' ἀρχὰς τὸ ἀνατολικὸν τῆς χερσονήσου τμήμα ἐπεξετάθησαν σὺν

¹⁾ Ἴδε, Σ. Λάμπρον, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τόμ. I. σελ. 28 καὶ 25.

²⁾ Oberhummer, Die Balkanvölker, Wien, ἔτ. 1917. σελ. 5.

³⁾ Ἴδε, Π. Καρολίδου, εἰσαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους; Κ. Παπαρηγοπούλου, Ἀθήναι, ἔκδοσις νεωτάτη.

⁴⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 172.

⁵⁾ Meyer, Geschichte des Altertums, τ. I, 2, σ. 665. ⁶⁾ Αὐτόθι, σ. 613, τ. I.

τῷ χρόνῳ προϊόντι καὶ μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ ἐθαλασσοκράτησαν ἐπὶ 79 ἔτη· διότι κατὰ τὸν ἱστορικὸν Κάστορα μεταξὺ τῶν 17 θαλασσοκρατησάντων ἐθνῶν, τῶν ἀπαριθμουμένων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐστρατείας τοῦ Ξέρξου (480 π. Χ.), οἱ Θρακῆες φέρονται τρίτοι ἐρχόμενοι μετὰ τοὺς Λυδοὺς καὶ τοὺς Πελασγούς¹⁾. Ὑστερον ὅμως μετὰ τὴν ἀθρόαν τῶν Ἰλλυριῶν κάθοδον περιορίσθησαν εἰς τὰς ἱστορικὰς τῶν χώρας· ὁ δὲ Patsch νομίζει ὅτι ἐκ τούτου τοῦ περιορισμοῦ προεκλήθη ἢ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρῶπης διάβασις καὶ ἐγκατάστασις τῶν Φρυγῶν²⁾. Εἰκάζεται ὅμως ὅτι καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις νέα φῦλα κατήρχοντο ἀλλεπάλληλα ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ δυσμῶν εἰς τὰ καταληφθέντα ἤδη μέρη, ὥστε τούτων τινὰ πιεζόμενα ὑπ' ἄλλων ἰσχυροτέρων καὶ πολυαριθμοτέρων ἐξήτησαν ἄσυλον εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Μετὰ τούτων δὲ πιθανῶς μετενόστησαν καὶ οἱ ἐν Θράκῃ προεγκαθεσταμένοι Φρύγες, πρὸς δὲ καὶ οἱ Ἀρμένιοι καταλιπόντες τὰς προτέρας τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐστίας. Τότε δ' ἴσως ἢ καὶ πρότερον διέβησαν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ οἱ Μυσοί, ὧν μοῖρα ἀπέμεινεν ἐν τῇ χειρσονήσῳ διατηρηθεῖσα μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως. Κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους διέβησαν καὶ οἱ Θύνοι καὶ οἱ Βιθυνοὶ κατὰ τὸν ἔβδομον π. Χ. αἰῶνα, ὅποτε καὶ οἱ Ἀρμένιοι καταλιπόντες τὴν Φρυγίαν μετόκησαν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, ὅπου ἀφωμοίωσαν τοὺς πρόην αὐτῆς Ἰνδοευρωπαίους κατοίκους³⁾.

Οὗτοι οἱ πανάρχαιοι Θρακῆες δὲν ἦσαν τότε ὅλως ἄμοιροι πολιτισμοῦ· τοῦτο δ' εἰκάζεται οὐ μόνον ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν μύθων καὶ παραδόσεων τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οὗτοι ἐγένοντο εἰσηγηταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πολλῶν λατρειῶν, θεοτήτων, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως⁴⁾ καὶ ἐκ τῶν μνημονευμένων μετὰ θαυμασμοῦ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσι τεχνουργημάτων αὐτῶν, οἷον ἀργυροήλων ξιφῶν, παναγύρων κρατήρων, περικαλλῶν κυπέλλων καὶ ἄλλων⁵⁾, ἀλλὰ καὶ ἐκ προϊστορικῶν τεχνικῶν μνημείων, οἷον πηλίνων ἀγγείων μετὰ σπειροειδῶν γραφῶν⁶⁾, ὀστεινῶν καὶ μαρμαρίνων εἰδωλίων, ὀρειχαλκίνων ξιφῶν, ἀμφιστόμων πελέκεων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων ἀνευ-

¹⁾ C. Mulleri, Fragmenta Ctesiae, Castoris κτλ. ἐκδ. Didot, Paris, σελ. 180.

²⁾ Jahreshefte der Oester. arch. Institut, X. ἔτ. 1907, σελ. 169 καὶ ἐξῆς.

³⁾ Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 175 καὶ Hirt, Indogermanen, I, 132.

⁴⁾ Ἰδε: Gerhard, Über Criechenlands Volksstämme und Stammgottheiten, Abhandl. der K. Akad. der Wissenschaften zu Berlin, ἔτ. 1853. Ὡσαύτως O. Müller, Orchomenos. Giseke: Thrakisch-pelasgische Stämme. Preller: Griechische Mythologie, I. Wilamowitz; Staat und Gesellschaft an Griechen, ἐκδ. 2, σελ. 17.

⁵⁾ Ὀμήρου, Ἰλ. N, 577. Ψ, 808. Ω, 234. Ὀδυσ. I, 200 καὶ ἄλλαχοῦ.

⁶⁾ R. Popow, Bulletin de l'institut arch. Bulgare, τόμ. III, Sophia, σελ. 91.

ρεθέντων μέχρι τοῦ νῦν μετ' ἀνασκαφὰς καὶ ὀλονὲν ἀνευρισκομένων ἐν τῇ τῆ Θράκῃ καὶ τῇ Μοισίᾳ ¹⁾. Τοῦτο δὲ εὐκόλως ἐρμηνεύεται.

§ 3. Οἱ Θραῖκες ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς τῆς χώρας τῶν θέσεως ὑφίσταντο ποικίλας ἐπιδράσεις ὑπὸ λαῶν συγγενῶν αὐτοῖς, ἀλλ' ἤδη λίαν προηγμένων ἐν τῷ πολιτισμῷ. Ἰσχυρὰ ρεύματα τοῦ Τρωϊκοῦ, Μυκηναϊκοῦ, Κυκλαδικοῦ καὶ Κρητικοῦ πολιτισμοῦ ²⁾, ἅτινα συνέδεον τὴν μὲν Τροίαν διὰ ξηρὰς μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰς δ' ἄκτὰς καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τὴν Κρήτην μετὰ τῶν πεδιάδων τοῦ Δουνάβεως, διέσχισον τὴν χώραν αὐτῶν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἀνεύρεσις παναρχαίων πηλίνων ἀγγείων παρὰ τῇ Ἀμφιπόλει καὶ τῇ Θεσσαλονίκῃ, δι' ὧν διήρχετο ἡ ἔμπορικὴ μεταξὺ Τροίας καὶ Ἑλλάδος ὁδὸς καὶ ἀγγείων προϊστορικοῦ καὶ Μυκηναϊκοῦ ρυθμοῦ ἐν τῇ Θράκῃ καὶ τῇ Μοισίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Τράνσυλβανίᾳ, ὡσαύτως καὶ χαλκίνων ξιφῶν ἐν τῇ νῦν Βουλγαρίᾳ, τῇ Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλβετίᾳ, πολὺ ὁμοίων πρὸς αὐτὰ τὰ Ἑλληνικὰ, πρὸς δὲ ἡ ἀνεύρεσις κερατίνων, πηλίνων καὶ μαρμαρίνων μεταγενεστέρων χρόνων εἰδωλίων ἐν τῇ Θράκῃ καὶ αἱ γενόμεναι ἐν τῇ Βοσνίᾳ ἀνασκαφαὶ μαρτυροῦσι τὴν κατὰ ξηρὰν διὰ τῆς Θράκης ἐπικοινωνίαν καὶ τὴν ἀδιάλειπτον κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους συναλλαγὴν τῶν παρὰ τῷ Δουνάβει οἰκούντων καὶ μέχρι τῆς Ἑλβετίας ἐκτεινομένων λαῶν μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, τῶν πρὸς τὸ Αἰγαῖον ἄκτῶν τῆς μικρᾶς Ἀσίας, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Κρήτης. Οἱ δὲ Θραῖκες, οἵτινες ἐξυπηρέτουσαν τοὺς πολιτισμοὺς καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν λαῶν τούτων, τῶν προηγμένων ἤδη ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ, δεχόμενοι καὶ μεταβιβάζοντες τὰ προϊόντα αὐτῶν πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ τανάπαυιν καὶ συναλλασσόμενοι εὐκολώτερον ἔνεκα τῆς συγγενείας καὶ τῆς ὁμοιότητος τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν ἠθῶν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων λαῶν, πάντως δὲν ἠδύναντο ν' ἀποκρούσωσι τὸν ξένον πολιτισμόν. Ὡστε ἡ ἐπ' αὐτοὺς ἐπίδρασις τὸ μὲν τοῦ τῶν λαῶν τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης πολιτισμοῦ, τὸ δὲ ἰδίως τοῦ Τρωϊκοῦ, τοῦ Μυκηναϊκοῦ, τοῦ Κυκλαδικοῦ καὶ τοῦ Κρητικοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῆς τρίτης ἤδη π. Χ. χιλιετηρίδος οὐδαμῶς πρέπει νὰ ἀμφισβητηται ἐπομένως καὶ αἱ περὶ τῶν φιλο-

¹⁾ G. Kazarow, Roliatu na starite Thraki vif predistoriata i protoistoriata na balkanskia polonostrov i mala Asia. (=Τὸ διαδραματισθὲν πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Θρακῶν κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς καὶ πρωτοϊστορικοὺς χρόνους ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ καὶ τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ), ἔτ. 1925, Sophia, σελ. 19 κέξ.

²⁾ Ἴδε περὶ τούτων τῶν πολιτισμῶν: Lehmann-Haupt, ἐν τῇ Einleitung in die Altertums-Wissenschaft τοῦ Norde-Gercke, τόμ. III, ἔκδ. 2, Leipzig, ἔτ. 1914, σελ. 3, § 1-4.

μούσων παλαιῶν Θρακῶν παραδόσεις τῶν Ἑλλήνων φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι μῦθοι, ἀλλὰ στηρίζονται ἐπὶ ἱστορικῆς ἀληθείας¹⁾. Τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἐξ ἀρχαιολογικῶν μνημείων.

Τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς ἀρχαίας Βερόσης (νῦν Στάρα Ζαγόρας) ἀνευρεθέντα μαρμάρινα εἰδώλια ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπερ δηλοῖ ἢ ὅτι ἐκομίσθησαν ἐκ τῶν Κυκλάδων ἢ ὅτι ἐποιήθησαν ἐν τῷ τόπῳ, ἀναπτυχθείσης κατὰ ξένην ἐπίδρασιν τῆς πλαστικῆς ἐν τῇ Θράκῃ²⁾. Ὁ παρὰ τῇ κώμῃ Semtsinovo τῆς περιφερείας τῆς ἀρχαίας Βησσαπάρας (νῦν Τατάρ-Παζαρτζικίου) ἐν τῇ ἄνω τοῦ Ἐβρου κοιλάδι εὐρεθείς ἀμφιστομος πέλεκυς οὐδαμῶς διαφέρει τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ εὐρεθέντων³⁾. Οἱ οὐ μακρὰν τῶν Σαράντα-ἐκκλησιῶν ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ Θράκῃ εὐρεθέντες Μυκηναϊκοὶ τάφοι εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιοι τὴν κατασκευὴν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀργολίδι⁴⁾. Ἡ ἐπίδρασις δὲ τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ φαίνεται ὅτι ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ χώρᾳ ὑφισταμένη καὶ μετὰ τὸν ἑξαφανισμὸν ἐκείνου ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τῆς καθόδου τῶν Δωριέων, διότι εὐρεθέντα ἐν τάφοις κτερίσματα τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος οὐδαμῶς διαφέρουσι τῶν Μυκηναϊκῶν. Οὕτως ἐν τινι παρὰ τῷ Αἴμφ κώμῃ οὐ μακρὰν τῆς κωμοπόλεως Παναγιούριστε εὐρέθη ξίφος ὀρειχάλκινον τύπου καὶ τέχνης Μυκηναϊκῆς⁵⁾, δύο δὲ χρυσαῖα διαδήματα, ὧν τὸ μὲν εὐρέθη ἐντός χώματος παρὰ τῇ κώμῃ Ἐξέροβο, τὸ δὲ παρὰ τῇ πόλει Τσιρπάν ἐν τῇ ἄνω τοῦ Ἐβρου κοιλάδι ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ ἐν τοῖς Μυκηναϊκοῖς τῆς Ἑλλάδος τάφοις εὐρεθέντα⁶⁾. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐντός τάφου ἀνασκαφέντος ἐν Βουλγαρίᾳ εὐρέθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νεκροῦ χρυσαῖα προσωπίς οὐχὶ διάφορος τῆς Μυκηναϊκῆς⁷⁾.

§ 4. Αἱ ἀρχαιόταται περὶ Θρακῶν γραφαὶ εἰδήσεις ἀπαντῶσι παρὰ Ὀμήρῳ καὶ τῷ Ξενοφάνει⁸⁾. Ὁ Ὀμηρὸς ἰδίᾳ μὲν Θρακῆς ὀνομάζει

¹⁾ Ἴδε καὶ Χ. Τσοῦντα, Ἡ προϊστορικὴ Θράκη· Θρακικὴ ἐπετηρίς, ἔτ. 1897, Ἀθήναι, σελ. 233 καὶ ἐξῆς.

²⁾ Ἴδε Ρορὼν: Idoles en marbre préhistoriques trouvées en Bulgarie. Bulletin de l'Institut arch. Bulgare, τόμ. III, ἔτ. 1925. Σοφία, σελ. 108 καὶ ἐξῆς.

³⁾ G. Kazanov: Bulgaria vif drevnosteta (=ἡ Βουλγαρία ἐν τῇ ἀρχαιότητι), Σοφία, ἔτ. 1926, σελ. 14.

⁴⁾ Αὐτόθι, σελ. 14 καὶ Χ. Τσοῦντα, ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 233.

⁵⁾ M. Schmidt, Zeitschrift für Ethnologie, ἔτ. 1912, σελ. 243.

⁶⁾ Filow, Bulletin de la société arch. Bulgare, τόμ. III, σελ. 206 καὶ 217. Σοφία.

⁷⁾ Ἴδε καὶ G. Kazanov, Elinisma vif stara Thrakia i Makedonia (=ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Θράκῃ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ), σελ. 13. Σοφία.

⁸⁾ Κλήμεντος, Στρωματεῖς VII, 4.

«ἄσους Ἑλλησποντος ἀγάρρους ἐντὸς ἔργει»¹⁾, ἐκτείνει δ' αὐτοὺς ἰκανῶς πρὸς δυσμάς. Ἄλλους τῆς Θράκης λαοὺς γινώσκει τοὺς Κίκονας, τοὺς Παίονας, τοὺς Πελαγοῦς καὶ τοὺς Μυσοὺς πρὸς βορρᾶν²⁾, οὓς πάντας καλεῖ ἱπποπόλους κατ' ἐξοχὴν³⁾. Οὐδαμῶς δὲ ἀδαῆς τυγχάνει καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων Θρακῶν, τῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας εἰσηγητῶν τῆς τῶν Μουσῶν λατρείας καὶ τῆς ποιήσεως, ὡς ὑποδηλοῦται ἐκ τῶν περὶ Θαμύριδος ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων⁴⁾. Ἐκ δὲ τῶν περὶ τοῦ ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος Μάρωνος⁵⁾ καὶ τῶν περὶ τοῦ βασιλέως τῶν Ἡδωνῶν Λυκούργου⁶⁾ εἰρημένων φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς ἐγίνωσκε καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τοῖς Θραξί καὶ τὴν ταύτης σκληρὰν ἀντίστασιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς τοῦ Διονύσου, ἣτις οὔτε εὐχερῶς εἰσῆχθη οὔτε ἠδυνήθη ὀλοσχερῶς νὰ ἐπικρατήσῃ ἐκείνης⁷⁾.

Βραδύτερον ὅμως, ὅτε διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐπὶ τοῦ Πόντου πολυαριθμῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν (ἀπὸ τοῦ 650 π. Χ.) καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας ἐκατράτειας τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου (515 π. Χ.) ἐγνωσθήσαν καλῶς αἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰστροῦ χῶραι, ὧν οἱ λαοὶ κατὰ τε τὰ ἴθη καὶ τὴν γλῶσσαν οὐσιαστικῶς δὲν διέφερον τῶν πρότερον γνωσθέντων τοῖς Ἑλλησι Θρακῶν διὰ τῶν ἐπὶ Θράκης ἀποικιῶν (700 π. Χ.), ἐξεληφθησαν ὡς Θραῖκες καὶ ἄλλα συγγενῆ αὐτῶν ἔθνη. Ἐκ τούτου ὁ Ἡρόδοτος θεωρεῖ τὸ Θρακικὸν ἔθνος ὡς τὸ μέγιστον τοῦ κόσμου μετὰ τὸ τῶν Ἰνδῶν, ἀλλ' ἀσθενὲς ἕνεκα τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἰς πολλὰς φυλὰς καὶ τῆς καθ' ἐκάστας διοικήσεως : «Θρηκίων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι μετὰ γε Ἰνδοὺς πάντων ἀνθρώπων. Εἰ δὲ ὑπ' ἐνὸς ἀρχοῦτο ἢ φρονέοι κατὰ τῶντό, ἅμαχον τ' ἂν εἴη καὶ πολλῶ κρᾶτιστον πάντων ἔθνῶν κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν»⁸⁾. Ἀλλὰ καὶ ὁ πολλῶ μεταγενέστερος τοῦ Ἡροδότου Πανσανίας λέγει ὅτι οἱ Θραῖκες ἦσαν πολυάριθμοι ὑπολειπόμενοι μόνον τῶν Κελτῶν : «Θρακῶν δὲ τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων ὅτι μὴ Κελτοί»⁹⁾.

§ 5. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ὅμως, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Ξενο-

¹⁾ Ὀμήρου. Ἰλ. Β, 845.

²⁾ Ὀδυσ. Ι 47. Ἰλιάδ Β, 846 καὶ 818 καὶ 810. Ν. 4. Σιράβωνος, VII, 3.2.

³⁾ Ἰλιάδ. Κ, 436. Ν. 4 καὶ ἀλλαγοῦ.

⁴⁾ Ἰλιάδ. Β, 594. Πρὸς. καὶ Giseke, αὐτόθι, σελ. 29.

⁵⁾ Ὀδυσ. Ι, 197 καὶ ἐξῆς.

⁶⁾ Ἰλιάδ. Ζ, 130 καὶ ἐξῆς.

⁷⁾ Ἰδε Giseke, αὐτόθι σελ. 27.

⁸⁾ Ἡροδότου. ἱστορ. V, 3.

⁹⁾ Πανσανίου. Περηγ. τῆς Ἑλλάδος, Ι, 9, 5.

φῶντος καὶ τῶν μεταγενεστέρων αὐτῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων ἀναφερομένων εἰδήσεων περὶ τῶν βαρβάρων ἠθῶν καὶ ἔθιμων τῶν συγχρόνων αὐτοῖς Θρακῶν καὶ τῆς ἀγριότητος ἐνίων φυλῶν αὐτῶν γεννᾶται μέγα χάσμα μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ τῶν προϊστορικῶν καὶ τῶν μυθολογουμένων· διότι ἐκεῖνοι μὲν ἀπεικονίζονται ὡς βάρβαροι καὶ ἀπολίτιστοι, περιπλανώμενοι κατὰ τὸν Μαρκελλῖνον ¹⁾ μέχρι τῆς ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους ὑποταγῆς αὐτῶν «sine cultu vel legibus» μεθ' ὅλην τὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἐπίδρασιν, οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἐν σιενωτάτῃ συγγενείᾳ καὶ ἐπικοινωνίᾳ διετέλουν πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς κυρίας Ἑλλάδος διὰ τῶν πρὸς νότον μεταναστεύσεων ²⁾, ἀλλ' ὡς φιλόμουσοι ἦσαν καὶ οἱ πρῶτοι, οὕτως εἰπεῖν, ἐκπολιτισταὶ αὐτῶν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Στράβων ³⁾: «Ἀπὸ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιατικὴ νενόμισται· δῆλον δὲ ἔκ τε τῶν τόπων, ἐν οἷς αἱ Μούσαι τετίμηται· Πιερίᾳ γὰρ καὶ Ὀλυμπος καὶ Πίμπλα καὶ Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θρακία χωρία καὶ ὄρη· τὸν τε Ἐλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς Μούσαις Θραῖκες, οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικίσαντες, ὅπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων Νυμφῶν ἄντρον καθιέρωσαν. Οἱ τε ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς Θραῖκες λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυρις, καὶ τῷ Εὐμόλφῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε καὶ οἱ τῷ Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερῶσαντες μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἐκείθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρουσιν».

Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν αὐτῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυριῶν οὐδεμίᾳ εἰδικῇ διαφορᾷ προκύπτει μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ τῶν ὁμόρων αὐτοῖς λαῶν, τ. ἔ. πρὸς δυσμᾶς μὲν τῶν Ἰλλυριῶν, τῶν Παιόνων καὶ τῶν Τριβαλλῶν, πρὸς βορρᾶν δὲ τῶν Μοισῶν, τῶν Γετῶν καὶ τῶν Δακῶν καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ ἔθνων καὶ ἰδίᾳ τῶν Φρυγῶν, τινὲς τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν καὶ γλωσσολόγων φρονοῦσιν ὅτι οἱ τῶν ἱστορικῶν χρόνων Θραῖκες οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μετὰ τῶν προϊστορικῶν, τῶν συγγενῶν τῶν Πρωτοελλήνων ⁴⁾. Διότι οἱ ἱστορικοὶ Θραῖκες κατῆλθον ἀπὸ βορρᾶ πολλῶ βραδύτερον τῶν προϊστορικῶν καὶ καταλαβόντες ὅλην τὴν ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἰστρου χώραν ἐξετόπισαν τοὺς προτέρους κατοίκους, οἱ δ' Ἑλληγες ἀφορῶντες εἰς τοὺς παναρχαίους Θραῖκας ὠνόμασαν διὰ τοῦ αὐτοῦ

¹⁾ Marcellini, XXVII, 4.

²⁾ Ἴδε: Gerhard, αὐτόθι, σελ. 38.

³⁾ Στράβωνος, X, 3, 17.

⁴⁾ Πρὸβλ. O. Abel, Makedonia, σελ. 27. Giseke, αὐτόθι σελ. 25. Deimling, Leleger, ἔτ. 1862, σελ. 69. O. Müller, Orchomenos σελ. 381 καὶ ἔξη.

ὀνόματος πάντας τοὺς βαρβάρους τούτους λαοὺς, οἵτινες εἶχον ποικίλα τοπικὰ καὶ φύλετικὰ ὀνόματα καὶ ὧν ἀγνοοῦμεν τὸ κατ' αὐτοὺς ἔθνικὸν ὄνομα.

§ 6. Ὁ Gerhard ἀντιτασσόμενος εἰς ταύτην τὴν γνώμην ὑπολαμβάνει τὴν οὐσιώδη τῶν προϊστορικῶν πρὸς τοὺς ἱστορικοὺς Θρακᾶς ἀντίθεσιν ὡς διάφορον τῆς αὐτῆς φυλῆς τάσιν κατὰ διαφόρους χρόνους. Παραδεχόμενος δὲ ὡς παναρχαίους τῆς Ἑλλάδος κατοίκους τοὺς Πελασγούς πειρᾶται διὰ μακρῶν ν' ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τοὺς Θρακᾶς ¹⁾ διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως Πελασγικῶν καὶ Θρακικῶν ὀνομάτων καὶ διὰ τῆς προσαγωγῆς καὶ ἄλλων τεκμηρίων, ἐξ οὗ συμπεραίνει τελικῶς ὅτι δύσκολος καθίσταται ἡ ἐξεύρεσις ὁρίων μεταξὺ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ²⁾. Τῆς αὐτῆς ὡσαύτως γνώμης εἶναι ὁ τε Höck ³⁾ καὶ ὁ Welcker ⁴⁾. Ὁ δὲ Helbig, ὅπως ἐρμηνεύσῃ τὴν ἀντίθεσιν, ὑποθέτει δξυνοῦστατα ὅτι ὁ παλαιὸς τῶν Θρακῶν πολιτισμὸς ὠφείλετο εἰς τὴν ἐπίδρασιν λαῶν πεπολιτισμένων, πρὸς οὓς ἐπεκοινωνοῦν οἱ προϊστορικοὶ Θρακᾶς, οἵοι ἦσαν οἱ λαοὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ οἱ Φοίνικες, οἵτινες ἐκέκτηντο ἀποικίας ἐν ταῖς ἀκταῖς τῆς Θρακίας καὶ ἐπὶ τῶν ὁμόρων νήσων (Θάσου ⁵⁾). Μετὰ δὲ τὸν ἀποικισμὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς Θρακίας ἀκτὰς καὶ τὸν ἐκτοπισμὸν τῶν Φοινίκων ἀποκοπείσης τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Θρακῶν πρὸς τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη οὗτοι ἀποχωρήσαντες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἐπανεπέσον εἰς τὴν βαρβαρικὴν κατάστασιν.

Ὁ Giseke ⁶⁾ διακρίνων τὰς ἐν Θρακίᾳ φυλὰς εἰς κυρίως Θρακικὰς καὶ εἰς Παιωνικὰς καταλέγει εἰς τὰς πρώτας τοὺς Δίους, τοὺς Βησσούς, τοὺς Σάτρας, τοὺς Σαλαίους, τοὺς Μαΐδους, τοὺς Βισάλτας, τοὺς Τράλλεις καὶ τοὺς Βιθυνούς, οὓς μόνους θεωρεῖ συγγενεῖς τῶν Ἑλληνοπελασγῶν ⁷⁾, δηλαδὴ τῶν Προτοελλήνων, καὶ ἀποτελοῦντας τοὺς Θρακᾶς τοῦ Διακοῦ γένους ⁸⁾. Οὗτοι πάντες κατ' αὐτὸν παρέμειναν στασιμοὶ ἐν τῷ ἀρχικῷ τῶν πολιτισμῷ δι' ἀγνώστους ἡμῖν αἰτίας καθ' ὃν χρόνον οἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι συγγενεῖς τῶν προήγοντο ἀματωδῶς. Ὁ Lejan οὐδαμῶς

¹⁾ Gerhard, αὐτόθι, σελ. 460 καὶ ἐξῆς.

²⁾ Αὐτόθι, σελ. 466.

³⁾ Höck, Kreta I, σελ. 112 καὶ ἐξῆς.

⁴⁾ Welcker, Götterlehre, σελ. 425 καὶ ἐξῆς.

⁵⁾ Helbig, die Homerische Epos. σελ. 7 καὶ ἐξῆς. Ὁ Μυκηναϊκός, Κυκλαδικός καὶ Κρητικὸς πολιτισμὸς ἦσαν ἀγνοστοὶ αὐτῷ ἅτε μήπω ἀποκαλυφθέντες διὰ τῶν ἀνασκαφῶν.

⁶⁾ Giseke, αὐτόθι, σελ. 16 καὶ ἐξῆς.

⁷⁾ Αὐτόθι, σελ. 25 καὶ 86.

⁸⁾ Θουκυδίδου, II, 97 καὶ VII, 27.

ἀμφιβάλλον περὶ τῆς συγγενείας τῶν Θρακῶν καὶ τῶν Πρωτοελλήνων λέγει ¹⁾: «ὁ ἀρχέτυπος τῶν ἐλληνικῶν φυλῶν Πελασγικός κορμὸς φαίνεται ὅτι ἀντιπροσωπεύθη ἐν μὲν τῷ μάλιστα πεπολιτισμένῳ στοιχείῳ του ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐν δὲ τῷ μάλιστα βαρβάρῳ ὑπὸ τῶν Θρακῶν». Ὁ δὲ ἱστορικός Gutschmid ²⁾ ἀποδίδει τὴν κατάπτωσιν τούτου τοῦ μεγάλου ἔθνους κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ τὴν σὺν τῷ χρόνῳ προΐοντι ἀποθηρίωσιν αὐτοῦ εἰς πολιτικὰς ἀνωμαλίας, ἀναζητῶν δὲ τὴν αἰτίαν τούτου εἰς τὴν τῶν Σκυθῶν ἀπὸ βορρᾶ πίεσιν καὶ ἐπιμεξίαν εὐρίσκει ἀναλογίαν τινὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἰρλανδῶν, οἵτινες ἄλλοτε ἐκέκμητο πολλῷ ἀνώτερον τοῦ νῦν πολιτισμόν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ προεκτεθέντα ὁ Tomaschek ³⁾ τοὺς μυθικοὺς καὶ Ὀμηρικοὺς Θρακὰς διακρίνει ὅλως τῶν ἱστορικῶν. Οὗτος παραδεχόμενος κατ' ἀρχὴν ὅτι οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας Θρακῆς οὐδαμῶς μετεβλήθησαν μέχρι τοῦ ἐξελληνισμοῦ των, τ. ἔ. παρέμειναν ἀπολίτιστοι καὶ βάρβαροι, ὥσπερ οἱ πρωτογενεῖς Ἰνδοευρωπαῖοι, ἐν ᾧ χρόνῳ οἱ ἐν τοῖς παραλίοις ὁμόφυλοί των ἕνεκα τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τὰ προηγμένα ἤδη τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἔθνη ἐξήρθησαν ὑψηλότερον ἀπὸ τε πνευματικῆς καὶ ὕλικῆς ἀπόψεως, φρονεῖ ὅτι οἱ παράλιοι Θρακῆς ἦσαν αἱ πρῶται ἀπὸ βορρᾶ κατελθούσαι Μυσοφρυγικαὶ φυλαὶ, οἱ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ κατῆλθον βραδύτερον ἐκ τῶν πρὸς δυσμὰς τῶν Καππαδῶν ὀρέων χωρῶν, ὅπου ἠσχολοῦντο περὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Οὗτοι οἱ βραδύτερον κατελθόντες κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέταξαν τοὺς πρὸς βορρᾶν τοῦ Αἴμου οἰκοῦντας Μυσοῦς, εἶτα δὲ ὑπερβάντες τὸ ὄρος κατέκτησαν καὶ τὴν Θράκην, ἧς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῖς λαοὺς ἀπὸ τε καταγωγῆς καὶ γλώσσης πὸν μὲν ἀφομοίωσαν, πὸν δὲ ἐξετόπισαν πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου· ἐκ δὲ τῶν ἐκτοπισθέντων οἱ μὲν κατῆλθον εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν καὶ νοτιώτερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ δὲ διεπεραιώθησαν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ⁴⁾. Λείψανα δὲ τούτων τῶν πρώτων Θρακῶν ἐν Ἑλλάδι παρέμειναν ἐν Ἀθήναις μὲν οἱ *Ἐυμολπίδαι*, ὧν οἱ ἀπόγονοι ἦσαν ἱερεῖς τῆς Δήμητρος, τὴν λατρείαν ἧς ὡς καὶ τὴν τοῦ Διονύσου εἰσήγαγον οἱ Θρακῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐν Δελφοῖς δὲ οἱ *Θρακίδαί*. Τὰ δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μυθολογούμενα περὶ τῶν αἰοιδῶν Ὀρφῆος, Φιλάμμονος, Θαμύριδος, Μουσαίου καὶ περὶ τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου δηλοῦσιν ἀκριβῶς ὅτι οἱ πρῶτοι Θρακῆς προίμως ἤρθησαν εἰς βαθμίδα πολιτισμοῦ ὡς θεραπεύοντες τὰς

¹⁾ *Lejan*: Ethnographie de la Turquie d'Europe, Gotha, ἔτ. 1861, σελ. 5.

²⁾ *Gutschmid*, Kleine Schriften IV, σελ. 85.

³⁾ *Tomaschek*, die alten Thraker, I, σελ. 113, Wien, ἔτ. 1893-94

⁴⁾ Αὐτόθι, σελ. 111—112.

Μούσας καὶ γινώσκοντες τὴν καλλιέργειαν τοῦ οἴτου καὶ τῆς ἀμπέλου. Ἡ διάκρισις δὲ τῶν ἀπογόνων τῶν παλαιότερων Θρακῶν, δηλαδὴ τῶν κατακτηθέντων, ἀπὸ τῶν νεότερων Θρακῶν, δηλαδὴ τῶν κατακτητῶν, ὑπῆρχε καὶ κατὰ τοὺς ὑστέρους χρόνους ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ροδόπης χώρας διότι οἱ μὲν κατακτηταὶ ἐξηκολούθουν ἀσχολούμενοι περὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν θήραν καὶ τὸν πόλεμον, οἱ δὲ κατακτηθέντες, δηλαδὴ οἱ Μυσοὶ καὶ οἱ Θρακοφρύγες, περὶ τὴν γεωργίαν, τὴν μεταλλουργίαν, τὰς τέχνας καὶ τὴν ἐμπορίαν, ἱστάμενοι οὕτως ὑψηλότερον ἐκείνων ἐν τῷ πολιτισμῷ ¹⁾.

Πρὸς ταῦτα διαφωνεῖ ὁ Kretschmer, νομίζει ὅμως ὅτι οἱ βόρειοι Θραῖκες ἀνέκαθεν διέφερον τῶν παραλίων καὶ τῶν νοτίων ὁμοφυλῶν των, διότι οὗτοι ζῶντες ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ ἀνῆλθον εἰς ὑψηλότερας πολιτισμοῦ βαθμίδας, ἐκείνοι δὲ ἀπομεμονωμένοι παρέμειναν πάντῃ βάρβαροι ²⁾. Καὶ ὄντως φυλαίτινες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας καὶ κατὰ τοὺς ὑστέρους χρόνους ἴσταντο τοσοῦτον ταπεινῶς ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως, ὥστε δὲν ἠδύνατο ν' ἀριθμηθῶσι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους πλεόν των τεσσάρων: «Μόνον δ' ἀριθμοῦσι τῶν Θρακῶν γένος τι εἰς τέτταρα διὰ τὸ ὅσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολὺ, μὴδὲ χρῆσιν μηδεὶς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς ³⁾». Ἡ δὲ ἀλογιστία καὶ ἡ κτηνώδης ἀγνοία τῶν Κεβρηνίων καὶ Σκαιβοῶν Θρακῶν μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ Πολυαίνου βεβαιῶντος ὅτι οὗτοι ἐπίστευσαν ὅτι ὁ ἱερεὺς αὐτῶν ἦτο δυνατόν ν' ἀνέλθῃ διὰ ξυλίνης κλίμακος εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως καταγεύῃ αὐτοὺς ἐπὶ κειθραῖα εἰς τὴν θεάν Ἥραν ⁴⁾.

§ 7. Τὸ ἔτι οἱ τῶν ἱστορικῶν χρόνων Θραῖκες διέφερον τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ ἦθη τῶν συγχρόνων των Ἑλλήνων, οἵτινες διὰ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν προαγόμενοι ἀλματωδῶς διέπλυσαν τὸν μοναδικὸν ἐκείνων ἐν τῷ κόσμῳ πολιτισμὸν ἐν ᾧ χρόνῳ ἐκείνοι διέμενον στάσιμοι ἢ προώδενον λιαν βραδέως, δὲν δύναται βεβαίως νὰ λογισθῇ ὡς ἀσφαλὲς τεκμήριον τοῦ ὅτι ἦσαν ἄλλης φυλῆς καὶ οὐχὶ συγγενεῖς τῶν Πρωτοελλή-

¹⁾ Αὐτόθι, σελ. 112.

²⁾ Kretschmer, Einleitung κτλ. σελ. 172.

³⁾ Ἀριστοτέλους, προβλήμ. XV, 3.

⁴⁾ Πολυαίνου, VII, 22. «Παρά τοῖς Κεβρηνίοις καὶ Σκαιβοῖς νόμος τῆς Ἥρας τοὺς ἱερεῖς ἠγεμόνας ἔχειν. Ἦν αὐτοῖς ἱερεὺς καὶ ἠγεμὼν Κόσιγγας. Οἱ Θραῖκες οὐκ ἐπιθάρχουν. Ὁ Κόσιγγας κλίμακας πολλὰς καὶ μεγάλας ξυλίνας ἠγάγει συνθεῖς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις καὶ λόγος ἦν ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσεται κατερῶν πρὸς τὴν Ἥραν τῶν Θρακῶν ὡς ἀπειθούτων. Οἱ δὲ οἶα δὴ Θραῖκες ἀνόητοι καὶ ἄλογοι δέισαντες τὴν εἰς οὐρανὸν τοῦ ἠγεμόνος ἀνάβασιν ἰκέτευσαν καὶ ὤμοσαν ἢ μὴν ὑπακούεσθαι πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν».

νων. Τὰ Θρακικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ἦσαν ἀναμφισβητήτως βάρβαρα ἀλλ' εἶναι γνωστὸν σήμερον ἢ ἐκόλωσεν δύναται ν' ἀποδειχθῆ ὅτι πάντα ἢ τὰ πλεῖστα τούτων, οἷον ἢ σφαγὴ τῆς εἰνοουμένης συζύγου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός, ἢ περὶ τὰς παρθένους ἐλευθερία, ἢ ἐπὶ τοῦ γαμβροῦ ἔξαγορά τῆς νύμφης παρὰ τῶν γονέων τῆς, ὁ πρὸς κόσμον στιγματισμὸς τοῦ σώματος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, αἱ ἐπὶ τῶν τάφων θυσιάαι σφαγίων καὶ τῶν ἀγαπητῶν τῷ νεκρῷ ἵππων, αἱ μετὰ τοῦ νεκροῦ συγκατοριζέεις ὄπλων, σκευῶν καὶ ἄλλων οἰκιακῆς χρήσεως ἀντικειμένων, αἱ εὐωχία καὶ οἱ ἀγῶνες κατὰ τὰς ταφάς καὶ ἄλλα, ἦσαν ποτε καὶ Ἑλληνικά, ἐπεκράτουν δὲ ταῦτα ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ὅτε ἀκόμη ὁ βίος κατὰ τὰ ἄλλα ἀπέχει πολὺ τῆς πρωτογενεῦς βαρβαρότητος ¹⁾. Τοῦτο δὲ εἶναι πολὺ φυσικόν διότι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ οὐδὲν ὑπάρχει δυσεξαλειπτότερον τῶν προλήψεων, τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ τῶν πατροπαράδοτων ἐθίμων. Ἡ θρησκεία καὶ αὐτὴ ἢ μητρικῆ γλῶσσα μεταβάλλονται ἢ ὅλως ἀποβάλλονται, τὰ ἔθιμα ὅμως διατηροῦνται καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἰδέαι, ἐξ ὧν ἐγεννήθησαν, πρὸ πολὺ μετηλλάγησαν ²⁾.

Ἄλλὰ καὶ πολλὰ συνηγοροῦσι περὶ τῆς ταυτότητος τῶν παναρχαίων καὶ τῶν ἱστορικῶν Θρακῶν καὶ περὶ τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συγγενείας αὐτῶν. Οὕτως ἢ μέχρι τῆς Ρωμαϊκῆς τῆς Θρακίης κατακτήσεως συνεχῆς ὑπαρξίς τῶν *Δίων Θρακῶν*, τῶν ἐπὶ τοῦ Τακίτου ³⁾ καλουμένων *Diobesi* (= δίοι Βησσοί), ἢ ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι διατήρησις τῶν αὐτῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων, ὅπερ σημαίνει τὴν ἀδιάλειπτον τῶν ἀρχαίων φυλῶν συνέχειαν, καὶ ἢ ἐν τοῖς ἱστορικῶς χρόνοις διατήρησις τοῦ προϊστορικῶν βασιλικῶν ἀσπυρῶν *Τήρης* ὑποδεικνύουσι ταυτότητα τῶν παναρχαίων καὶ ἱστορικῶν Θρακῶν.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἢ αὐτῆ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Θρακῶν θρησκεία καὶ λατρεία καὶ οἱ αὐτοὶ σχεδὸν θεοί, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων καὶ ἀνευρισκομένων ὀσημέραι ἐν τῇ Θράκῃ ἀναγλύφων καὶ ἀγαλμάτων θεῶν καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν θρακικῶν νομισμάτων ἀπεικονιζομένων θεῶν ἢ ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Βισαλτῶν τύφλωσις τῶν ἑξ ὕψων του, διότι ἠκολοίθησαν

¹⁾ Ἴδε καὶ Χ. Τσοῦντα, αὐτόθι.

²⁾ Παράδειγμα τοῦτου μνημονευτέον ὁ στιγματισμὸς, τ. ἔ. ἢ συνήθεια τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων τοῦ νὰ κοσμήσῃ τὰ γυμνά των σώματα διὰ ποικιλμάτων ἐνστιχομένων διὰ πεπορακτομένης βελόνης ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, ὅστις δὲν ἐξέλειπεν ἀκόμη ἐντελῶς οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπὸ λαῶν μάλλον πεπολιτισμένων, οἷον τῶν Ἀγγλων, τῶν Γερμανῶν, τῶν Γάλλων καὶ ἄλλων. Τὰ βάρβαρα λοιπὸν ἔθιμα δὲν ἀποδεικνύουσιν ἀεπίποτε παντελῆ ἑλληρικὴν πολιτισμοῦ. τοῦναντίον δὲ συνεπάραχουσι πολλάκις μετὰ μεγάλης προόδου ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐν τῇ γενικῇ κοινωνικῇ ἀναπτύξει καὶ προόδῳ.

³⁾ Taciti annal. 38, 39.

ἐκ περιεργείας τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὡς χώρας συγγενικῆς ἐκστρατείαν¹⁾ ἢ ἀνάμνησις τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συγγενείας ἢ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Σεύθου πρὸς τὸν Ξενοφῶντα γενομένη: «οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν Ἀθηναίων καὶ γὰρ ὅτι *συγγενεῖς εἶεν εἰδέναί καὶ φίλους εἶνους* ἔφη νομίζειν»²⁾ καὶ «σύνθημα εἶπον (οἱ περὶ τὸν Σεύθην) *Ἀθηναίαν κατὰ τὴν συγγένειαν*»³⁾ αἱ ἐπιγαμίαι τῶν Θρακῶν βασιλέων μεθ' Ἑλληνίδων καὶ ἐπισήμων Ἑλλήνων καὶ δι' Ἀθηναίων μετὰ Θρασσῶν, οἶον τοῦ Σιτάλκου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀδδηρίτου Νυμφοδόρου⁴⁾, προξένου τῶν Ἀθηναίων, τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σεύθου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Περδίκκα, Ἡρακλείδου, Στρατονίκης⁵⁾, τοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἠττηθέντος καὶ ἐκθρονισθέντος Κερσοβλέπτου μεθ' Ἑλληνίδος, ἧς οἱ παῖδες ἔφερον πάντες καθαρῶς Ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ κατὰ τινα ἐπιγραφὴν τῶν Δελφῶν ἀνευρεθείσαν ἐτύγχανον ξενίας καὶ τιμητικῆς θέσεως ἐν τῷ θεάτρῳ ὡς Ἑλληνες, τοῦ Σαδάλα μετὰ τῆς Ἑλληνίδος Πολεμοκράτειας⁶⁾ τοῦ Ροιμιτάλκου μετὰ τῆς Ἑλληνίδος Πυθοδορίδος⁷⁾, πρὸς δὲ τοῦ Ἀθηναίου Μάτιαδου, ἡγεμόνος τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, μετὰ τῆς Ἥγησιπύλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Ὀλοφῶ⁸⁾, τοῦ Νεοκλέους, πατρὸς τοῦ μεγάλου Θεμιστοκλέους, μετὰ τῆς Θρασσης Ἀποστόνου⁹⁾, τοῦ ἱστορικοῦ Θουκυδίδου μετὰ Ζαπλοῦτου Θράσσης ἐκ τῆς Σκαπτιῆς ὕλης¹⁰⁾, τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Ἰφικράτους μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Κότυος¹¹⁾, τοῦ Ὠρείτου ξεναγοῦ, Ἀθηναίου δὲ πολιτοῦ Χαριδήμου μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Κερσοβλέπτου καὶ οἱ στενοὶ συγγενικοὶ δεσμοὶ ἄλλων Ἀθηναίων μετὰ τῶν Θρακῶν ἡγεμόνων Βηρισάδου καὶ Ἀμαδόξου¹²⁾ ἔποδεικνύουσι τὴν συγγένειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Θρακῶν, διασφραζομένην ἴσως συγχευμένως ἐν τῇ συνειδήσει καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν μεταγενεστέρων Θρα-

¹⁾ Ἡρόδοτος, V 111, 116 καὶ Ἄλιανοσ. Ποιζύλης ἱστορίας, V, 11.

²⁾ Ξενοφῶντος, Κ. Ἄν. VII, 2, 31.

³⁾ Αὐτόθι, VII, 39.

⁴⁾ Θουκυδίδου, II, 29.

⁵⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 39.

⁶⁾ Dumont - Homolle. Mélanges d'archéologie et d'épigraphie, Paris, ἔτ. 1892 κατ' ἐπιγραφὴν εὑρεθείσαν ἐν Βιζύῃ, σελ. 30: «Βασιλεὺς Κότυς βασίλισσα Σαδάλαν καὶ βασίλισσαν Πολεμοκράτειαν τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς θεοῖς πατράσις.»

⁷⁾ Αὐτόθι, κατ' ἐπιγραφὴν εὑρεθείσαν ἐν Σηλυβρίᾳ, σελ. 377, ἀρ. 62²: «... ὅπερ τῆς Ροιμιτάλκου καὶ Πυθοδορίδος σοτηρίας...»

⁸⁾ Ἡρόδοτος, VI, 39.

⁹⁾ Πλουτάρχου, βίος Θεμιστοκλέους, I.

¹⁰⁾ Μαρκελλίνου, βίος Θουκυδίδου, 19.

¹¹⁾ Ἀθηναίων. Δειπνοσοφιστῶν IV, σελ. 131.

¹²⁾ Ἴδε Foucard, Les Athéniens dans la Chersonèse of Thrace, σελ. 9.

κῶν, οἵτινες περιέπεσον σὺν τῷ χρόνῳ εἰς βαρβαρότητα ἔνεκα χαλεπῶν περιστάσεων.

§ 8. Αὐταὶ δὲ αἱ χαλεπαὶ περιστάσεις ἦσαν οὐ μόνον πολιτικαὶ ἐπὶ αἰῶνας ἀνωμαλίαι καὶ ταραχαί, ἃς ἀγνοοῦμεν, καὶ πιέσεις ἀπὸ βορρᾶ τῶν βαρβάρων Σκυθῶν, ὡς ἔκρινε καὶ ὁ ἱστορικὸς Gutschmid, ἀλλὰ καὶ συμμειξίς τῶν Θρακῶν μετὰ μετακινήθεντων βαρβάρων λαῶν, καίπερ συγγενῶν, αἵτινες καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐξηκολοῦθησαν, ὅτε πλέον ὁ Ἑλληνισμὸς ἐξηπλοῦτο ἀνὰ τὴν χώραν αὐτῶν. Ἐκ τούτων τῶν λαῶν γνωστοὶ τυγχάνουσιν ἡμῖν οἱ Μυσοὶ καὶ οἱ Τεῦκροι, «οἱ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον τοὺς τε Θρήκας κατεστρέψαντο πάντας»¹⁾ οἱ Σκύθαι, οἵτινες μνημονεύονται ὡς ἐπιδραμόντες τὴν Θράκην μέχρι τῆς χερσονήσου, ἐκδιωχθέντες δ' ἐκείθεν μετὰ χρόνον ὑπὸ τῶν Δολόγγων, οὐδαμῶς ὁμως ἀπιθάνου ὄντος ὅτι παρέμειναν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας: «Σκύθαι γὰρ οἱ νομαδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλέως Λαρείου συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς χερσονήσου ταύτης»²⁾ οἱ Τριβαλλοί, οὓς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἐφοίσομεν μετὰ τοῦ Αἰμον καὶ τοῦ Ἰστρου οἰκοῦντας³⁾ οἱ Γέται: «παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταστάσεις ἐκ ἐκείτου τοῦ Ἰστρου ποιέσθαι καὶ τοῖς Θραξῖ καὶ τοῖς Μοισοῖς ἀναμειγῆθαι»⁴⁾ ὁ τούτων δὲ εἰς τὴν Θράκην ἐποικισμὸς ἐξηκολοῦθει καὶ βραδύτερον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων γινόμενος: «ἔτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν Ἀἴλιος Κάτος μετόπισεν ἐκ τῆς περσείας τοῦ Ἰστρου πέντε μυριάδας σωματίων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλόττου τοῖς Θρηξῖν ἔθους, εἰς τὴν Θράκην καὶ νῦν οἰκοῦσιν ἀτόθι Μυσοὶ καλούμενοι, ἧτοι καὶ τῶν προτέρων οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων ἢ τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων πρότερον»⁵⁾.

Ὡσαύτως οἱ ἐπιδραμόντες τὴν Θράκην Κέλται ἀνemeίχθησαν τοῖς Θραξῖ: «τοὺς τε Κέλτους τοὺς ἀναμειγμένους τοῖς Θραξῖ»⁶⁾ καὶ «τινὰ τούτοις (τοῖς Θραξίαις ἔθνεσι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἐντὸς τοῦ Ἰστρου χώρᾳ πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος) ἀναμειμικτα Σκυθικά ἢ Κελτικά»⁷⁾. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀτταράται, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, ἐπήρξαν καὶ τῶν ἄλλων Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν⁸⁾, καὶ οἱ Σκορδίσκοι ἐπὶ

¹⁾ Ἡρόδοτος, VII, 20.

²⁾ Αὐτόθι, VII, 40.

³⁾ Ἀρριανὸς, Ἀλ. Ἄν. I, 2.

⁴⁾ Στράβωνος, VII, 3, 13.

⁵⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 10.

⁶⁾ Αὐτόθι, VII, 3, 11.

⁷⁾ Αὐτόθι VII, 5, 1.

⁸⁾ Αὐτόθι, VII, 5, 11.

τοσοῦτον ηὔξηθησαν, ὥστε καὶ μέχρι... Θρακίων ὄρων προῆλθον»¹⁾ καὶ «*Σκῦθαι καὶ Σαρμάται*» καὶ γὰρ νῦν ἀναμειμνίσκονται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θραξῶσι καὶ τὰ *Βασταρηνικά*, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντὸς· τούτοις δὲ καὶ τὰ *Κελτικά*, αἵ τε *Βόιοι* καὶ *Σκορδοῖοι* καὶ *Ταν-ρίσκοι*»²⁾ καί: «τῶν μὲν ἐκ τῆς περσικῆς Σκυθῶν καὶ Βασταρηνῶν καὶ Σαρματιῶν ἐπικρατούντων πολλῶν, ὥστε καὶ ἐπιβαίνειν... καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν... ἐν τῇ Θράκῃ»³⁾. Ἐκ τῶν προειρημένων λοιπὸν μαρτυριῶν καταφαίνεται ἡ τῶν Θρακῶν μεγάλη καὶ συνεχὴς ἐπὶ αἰῶνας ἐπιμειξία μετ' ἄλλων βαρβάρων ἔθνων καὶ διὲν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀνέκαθεν, ὅπερ βεβαίωσι καὶ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος λέγων «Θρηξίν μειγάδες Σκῦθαι»⁴⁾, καὶ ἡ ἐκ τούτων στασιμότης αὐτῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ καὶ ἡ εἰς βαρβαρότητα σὺν τῷ χρόνῳ μεταπίπτωσις. Ἐντεῦθεν ὁμως δὲν ἔκκεται, ὡς ὑπὸ τινων νομίζεται, ὅτι οἱ Θραῖκες ἀπέβαλον καὶ τὸν ἀρχαῖον τῶν χαρακτήρα μεταβληθέντες εἰς Σκυθικὸν ἔθνος· πάντως καὶ μετ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἐπιμειξίαν δὲν ἀπέξενώθησαν, ἀλλὰ παρέμειναν ἀνήκοντες εἰς τοὺς Θρακοφρυγικοὺς λαοὺς, οἵτινες κατὰ τὸν Gerhart μετὰ τῶν συγγενῶν Πελασγοελληνικῶν καὶ Καρολελεγκικῶν ἀπέβλεσαν ἐν μέρει κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους τοὺς τῶν Ἑλλήνων προπάτορας, δηλαδὴ τοὺς Πρωτοελλήνας⁵⁾.

§ 9. Διὰ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν Θρακικῶν παραλίων Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, μετ' ὧν οἱ Θραῖκες διετέλουν ἐκ ἀποκρίπτου ἐπικοινωνίαν, διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἐπιγαμιῶν Ἑλλήνων καὶ Θρακῶν, τῶν ἐπισήμων, ὡς προεορήθη, διδόντων τὸ παράδειγμα καὶ διὰ τῆς ἀναγνωριζομένης ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἔθνων παλαιᾶς φιλίτικῆς συγγενείας ὁ Ἑλληνισμός, τ. ἔ. ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ἤρξατο ἐπιδρῶν ἐπ' αὐτοὺς βεβαρβαρωμένους βραδέως μὲν, ἀσφαλῶς δέ. Τούτῳ τεκμηριοῦται καὶ ἐκ τῶν νομισμάτων τῶν βασιλέων τῶν Ὀδρυσῶν, ἅτινα εἶναι ἀποτυπώματα τῶν τῶν παραλίων Θρακικῶν Ἑλληνικῶν πόλεων καὶ τῶν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Σπαραδόκου καὶ τοῦ Σεῦθου I εἰσαγωγῆς τοῦ Ἀθηναίου νομισματικοῦ συστήματος πρὸς διενεχόμενον τῶν ἀμοιβαίων μεταξύ Θρακῶν καὶ Ἀθηναίων συναλλαγῶν καὶ σχέσεων καὶ ἐκ τῆς μνήσεως τῶν συμβόλων τῆς Μαρωνείας μὲν ὑπὸ τοῦ Μηδόκου I (405—391), τῆς Θάσου δὲ ὑπὸ τοῦ Κετριπόλεως βραδύτερον, ὑφισταμένων ὁμως καὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἔθνικῶν συμβόλων, τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ἱππέως. Ἀπὸ τῆς κατακτίσεως δὲ τῆς Θρά-

¹⁾ Ἀπόθθι, VII, 5, 12.

²⁾ Ἀπόθθι, VII, 3, 2 καὶ VII, 5, 2.

³⁾ Ἀπόθθι, VII, 3, 13.

⁴⁾ Ἀπολλωνίου Ροδίου, Ἀργοναυτικά, IV, 320.

⁵⁾ Ἴδε καὶ *Βλ. Σκορδέλη*, Θρακικαὶ μελέται, Λειψία, ἔτ. 1877, σελ. 39 καὶ ἐξῆς.

κης ἐπὶ τοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου καὶ ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων καὶ τῶν ἐπιγόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅποτε καὶ αἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἰδρυμένα Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, αἱ χρησιμεύουσαι ὡς στρατιωτικοὶ σταθμοὶ τε καὶ ἐμπόρια, ἤκμαζον, ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐποικήσατο μεγάλως προόδους παρὰ τοῖς Θραξίν, ἰδίως παρὰ τοῖς ἐν ταῖς πεδιάσιν οἰκοῦσιν. Ἐξ 46 ὀνομάτων λ. χ. μισθοφόρων Θρακῶν ὑπηρετούντων παρὰ τῷ Ἀθηναϊκῷ στρατῷ φθίνοντος τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος τὰ 15 μόνον εἶναι Θρακικά, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ Ἑλληνικά κατὰ τινα ἐπιγραφὴν¹⁾. Κατ' ἄλλην δὲ τῶν αὐτῶν χρόνων εὐρεθεῖσαν παρὰ τῇ Βησσαπίῳ φαίνεται ὅτι οἱ ἐν τῇ πεδιάδι οἰκοῦντες Βησσοὶ καὶ προφανῶς συνοικοῦντες Ἕλλησιν οὐ μόνον ἐλάλουν καὶ ἔγραφον ἑλληνιστί, ἀλλὰ καὶ ἐπολιτεύοντο ὡς οἱ Ἕλληνες καὶ ἀγῶνας ἐτέλουν²⁾. Βραδύτερον δέ, ὅτε οἱ Ρωμαῖοι ἀπὸ τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος ἤρξαντο ἀναμενόμενοι εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Θράκης πράγματα, οἱ πλείστοι τῶν Θρακῶν σχεδὸν φαίνονται ὅτι ἑλληνίζουσι μεταχειριζόμενοι καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι ὁ ἔθνικος τῶν Θρακῶν χαρακτῆρ δὲν ἐξηλείφετο τελείως, διότι πολλὰ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν παραδόσεων καὶ ἰδίως πολλὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐπιγῶν θεσμίδια παρέμενον διατηρηθέντα ἐπὶ πολὺν καὶ βραδύτερον χρόνον, ὅποτε φαίνονται ἐντελῶς πλέον ἑλληνισμένοι, ὡς τεκμηριοῦται ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν³⁾. Οὗτο λ. χ. τινὲς τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν, οἵτινες ἀντικατέστησαν ἢ ἀφομοιώθησαν πρὸς παλαιότερους καθαρῶς θρακικούς, λαμβάνουσι πολλάκις θρακικὰς προσσηγορίας, ἔξ οὗ εἰκάζεται ὅτι αἱ παλαιαὶ τοῦ λαοῦ θρησκευτικαὶ ἰδέαι καὶ πεποιθήσεις δὲν ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν καθαρῶς θρακικῶν θεῶν ἢ ἠρώων θεοποιηθέντων ἀπαντῶσιν, εἰ καὶ σπανίως, οἷον Μηδιζεύς, Σουριγέθης, Τυθαΐης, Ἀσοδύλης, Δερζελάτης, Ἰαμβοδοῦλης, καὶ ἐνίοτε παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ὀνόματι τοῦ ἀφομοιωθέντος θρακικοῦ θεοῦ παρατίθεται καὶ τὸ θρακικόν, οἷον Ἄρτεμις-Γερμεθίς, Ζεὺς-Ζβελοθοῦρος⁴⁾.

¹⁾ CIA, II, 964.

²⁾ Dumont-Homolle. Mélanges κτλ. σελ. 322.

³⁾ Αὐτόθι, σελ. 213.

⁴⁾ Τοῦτο φρονεῖ ὁ τῆς ἱστορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Σοφίας καθηγητῆς Καζαρόω· ἀλλὰ ἡμῖν πιθανώτερον φαίνεται τὸ μὲν Γερμεθίς (Germethitha) νὰ ἐκληφθῆ ὡς τοπικὴ τῆς θεᾶς προσσηγορία ἐκ τοῦ ὀνόματος Γερμη, πόλεως ἱερᾶς κατὰ τὸν Πτολεμαῖον ἐν τῇ ἐλάσσονι Μυσίᾳ τῆς Ἀσίας ἢ ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Germia, ὀνόματος πόλεως ἐν Γαλιατίᾳ, πρβλ. καὶ τὸ Germizera-Ζερμι-ζίργα παρὰ Πτολεμαῖο (Kretschmer, αὐτόθι, σελ. 231)· τὸ δὲ Ζβελοθοῦρος, ὡς ἐπίθετον τοῦ θεοῦ, ἀναλογοῦν τῷ ἑλληνικῷ κεραῖνιος καὶ μᾶλλον ξενικόν, Σκευθικόν.

Ἐπὶ τῆς Ρωμαιοκρατίας ὁ Ἑλληνισμὸς συνετέλεσεν ἐν τῇ Θρακίᾳ τὸ ἔργον του· διότι, ἐὰν κρίνῃ τις ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ χώρᾳ γλώσσης καὶ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπὶ τῶν μνημείων τέχνης, δύνανται ἀσφαλῶς νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ Θραῖκες ἦσαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος ἐξηλληνισμένοι, ὅπερ μαρτυροῦσι καὶ οἱ ἐπίσημοι λόγοι τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ: «οἱ περὶ τὴν Θρακίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν οἰκοῦντες Ἑλλάδος ἐσμέν ἔκγονοι»¹⁾. Ὅρειναί τινες φυλαὶ διεφύλαξαν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἦθη αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἀπὸ τοῦ πέμπτου μ. Χ. αἰῶνος, ὅποτε ἄρχονται αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀπὸ βορρᾶ τῶν Σλαύων ἐπιδρομαί, ὑπεχώρησαν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ οὕτω πάντες οἱ Θραῖκες ἀνεξαιρέτως ἐνομίζοντο καὶ ἐκαλοῦντο *Ρωμαῖοι*, τ. ἔ. «Ἕλληνας»²⁾. Τοῦτο δ' ἐπετεύχθη διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅστις εἶχεν ὡς ὄργανον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ τὸ πλεῖστον ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς νέας πρωτευούσης τῆς Βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας, ἧς κατέστη τὸ κέντρον ἤδη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ πολιτισμοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

¹⁾ Ἰουλιανοῦ, λόγ. Γ.

²⁾ Περβλ. καὶ *Léjan*, αὐτόθι σελ. 13.